በወታደራዊው መንግሥት ዘመን ለነበረው የፖለቲካ ሥርዓት ታማኝነት የነበራቸውና ሌሎችም በወሬና በአሉባልታ ጊዜአቸውን ይፈጁ የነበሩ ሰዎች አባቴን ከቤተ ክርስቲያኒቱ የበላይ ኃላፊዎችና ከመንግሥት ባለሥልጣናት ፊት ለመክሰስ የሚቀድማቸው አልነበረም። በዚህም ምክንያት በነዚሁ ሰዎች በሚያቀርቡበት ክስ የተነሣ በተደጋጋሚ ወደ አገሪቱ የደኅንነት ቢሮ እየተጠራ ይቀርብ ነበር። ለአገር ሰላምና ለቤተ ክርስቲያን የነበረውን ጥልቅ ፍቅር፣ ይልቁንም ደግሞ ከማንም ሊሰወር የማይችለውን መንፈሳዊ ሰብእናውንና እውነተኛነቱን ይረዱ የነበሩ የሥራ ኃላፊዎች በአብዛኛው በከፍተኛ አክብሮት ይመለከቱት ስለ ነበረ ብዙ ሊጎዱት አይደፍሩትም ነበር። በደኅንነት ቢሮ ውስጥ ይሠሩ ከነበሩ ኃላፊዎችም ውስጥ ለበላዮቻቸው ተአማኒ በአባቴ ላይ መጥፎ ነገር እንዳይደርስበት ከለላ የሚያደርጉለት ሰዎችም ነበሩ።

ምዕራፍ ፭
ሃያ የተጋድሎ ዓመታት
፲፱፻፷፯ -፲፱፻፹፭

አባቴና የፍኖተ መስቀሉ ዋዜማ

አገራችን ኢትዮጵያ ከወታደራዊ መንግሥት ወደ ጊዜያዊ የሽግግር መንግሥት በተረማመደችበት ወቅት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትሪያርክ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆሬዎስ ነበሩ፡፡ የመንግሥት ለውጥ ከተደረገ በኋላ፤ ሳይውል ሳያድር፤"በጤና ማጣት ምክንያት ሥልጣኔን ለቅቄአለሁ" ብለው ከመንበራቸው ወረዱ ተባለ፡፡ በወቅቱ "ሕመምን እንደ ምክንያት ተጠቀሙበት እንጂ ሥልጣናቸውን እንዲለቁ ግፊት ስለ ተደረገባቸው ነው" እየተባለ በስፋው ተወርቷል፡፡

ፓትሪያርኩ ይህን ውሳኔአቸውን ሲያሳውቁ በጊዜው የነበረው ቅዱስ ሲኖዶስም ለጥያቄአቸው ድጋፍ ሰጥቷል፡፡ እንደ ሊቃውንት ጉባኤ ኃላፊነቱ አባቴ ይህንን ውሳኔአቸውን በጊዜው በተደረገው ስብሰባ ላይ አጥብቆ መቃወሙን ለተለያዩ ቃለ መጠይቆች በሰጣቸው መልሶች ገልጿል፡፡ ፓትሪያርኩ ሕመምና ድካም ካገኘው እንደራሴ መሠየም እንደሚችል በሕገ ቤተ ክርስቲያን የተፈቀደ በመሆኑ ይሄንኑ መሠረት በማድረግ ነበር አባቴ የብፁዕ ፓትሪያርኩን ውሳኔ የተቃወመው፡፡

እሱ ያንን ተቃውሞ ሲያቀርብ ጉዳዩን ይመለከት የነበረው ከሕገ ቤተ ክርስቲያን፥ ከክብረ ቤተ ክርስቲያንና ፓትሪያርኩ ሲሾሙ ከገቡት ቃል ኪዳን አንጻር እንደ ነበረም በተለያዩ ጊዜአት ተናግሯል፡፡ፓትሪያርኩ ከአገር ከወጡ በኋላ ከመንግሥት በደረሰብኝ ጫና ምክንያት ነው የለቀቅኩት ማለታቸውን በሚመለከት በእርሳቸው ደረጃ ከሚገኝ አባት እንደዚህ ያለ ነገር መነገሩ አግባብ አለመሆኑን ገልጿል፡፡

"አንዲት መንበር ለተሾመባት አባት እንደ ሕጋዊ ሚስት የምትቈጠር ናትና ስለ ቤተ ክርስቲያንና ስለ ሕዝበ ክርስቲያን ክብር ሲሉ እስከ መሥዋዕትነት እንኳ ቢፈለግባቸው ተገቢውን ዋጋ መክፈል ነበረባቸው፡፡ እኛም አብረናቸው እንሰለፍ ነበር" በማለት በጉዳዩ ላይ የነበረውን አቋም በግልጽ አሰምቷል፡፡

ብፁዕ ወቅዱስ ፓትሪያርክ አባ መርቆሬዎስ ሥልጣን ከለቀቁ በኋላ መንበረ ፓትሪያርኩ በዐቃቤ መንበር ለአንድ ዓመት ያህል ቆየ፡፡ ከዚያም ፓትሪያርክ አባ ጳውሎስ ፭ኛው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትሪያርክ ተብለው ተሾሙ፡፡

የወታደራዊው መንግሥት ዘመን ከተፈጸመ በኋላ ከሀገረ አሜሪካ የተመለሱት አባ ጳውሎስ አወዛጋቢ በሆነ የምርጫ ሂደት አልፈው ፓትሪያርክ፣ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት፣ ዕጨጌ ዘደብረሊባኖስ፣ ንቡረዕድ ዘአክሱም ተብለው በመጠራት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን በበላይነት መምራት ጀመሩ፡፡

ፓትሪያርክ አባ ጳውሎስ የተመረጡበት የምርጫ ሥነ ሥርዓት በመንበረ ፓትሪያርኩ ግቢ በተከናወነበት ቀን አባቴ ወደ ቤተ ክህነት ግቢ አልሄደም ነበር፡፡ ከምርጫው ዋዜማ ጀምሮ ተደጋግመው በተደረጉ የስልክ ጥሪዎችና እቤታችን ድረስ በመጡ ሰዎች አማካይነት በምርጫ ሥነ ሥርዓቱ ላይ ተገኝቶ እንዲመርጥ የሚያሳስቡ ተደጋጋሚ ጥያቄዎች ቀርበውለት እንደ ነበረ በዚያን ዕለት እቤት ውስጥ ስለ ነበርኩኝ ለመታዘብ ችያለሁ፡፡ ስልክ ቢደወልም መኪና ቢላክም እሱ ግን አልሄደም፡፡ በዚያን ዕለት ስለነበረው ሁኔታ ግንቦት ፲፩ ቀን ፲፱፻፹፭ ዓ.ም. የወጣው መብሩክ ጋዜጣ አባቴን አነጋግሮት ነበረ፡፡ እሱም፣

“እኔ ሳልሆን ያለሁበትን የሥራ ክፍል የሚጠይቅ በመሆኑ ብቻ እንደ አንድ ሰው ድምጽ እንዲሰጥ ተመዝግቦ ኖሮ...አለቃ መኰንን ግብረ መድህን (በዚያን ጊዜ የአስተዳደር ክፍል ሃላፊ የነበሩ) መጥተው ትፈለጋለህ እንሂድ አሉኝ፡፡ ጉዳዩን ጠየቅኋቸው፡፡ የሊቃውንት ጉባኤ ድምጽ የሚሰጥበት አንተን የሚጠብቅ ስለሆነ እዚያ እንሂድና ካርዱን ወደ ቦታው መጨመር አለብህ አሉኝ፡፡ አልሄድም አልመርጥም ብያቸው ቀረሁኝ፡፡ ...” በማለት ተናግሯል፡፡

፭ኛው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትሪያርክ የነበሩት ፓትሪያርክ ዶ/ር አባ ጳውሎስ ለዘመናት የጳጳሳት መለያ

የነበረውን ጥቁር ልብስ ለውጠው ነጭ ልብስ የመልበሳቸው ነገር አነጋጋሪነቱ ሳያበቃ፣ በተሾሙ በአጭር ጊዜ ውስጥ የሲኖዶስ አባላትን "የደርግ ሹመኞች" ብለው ኃይለ ቃል መናገራቸው ከፍተኛ ድንጋጤ ፈጥሮ ነበረ፡፡ በሰኔ ወር ፲፱፻፹፰ ዓ. ም. ወደ ቫቲካን በመጓዝ የሮም ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን የክብር እንግዳ ሆነው በጸሎትና በማዕድ የአንድነት ተሳትፎ ማድረጋቸው ደግሞ ለአንድ ሺህ ስድስት መቶ ዓመታት በሁለቱ መናብርት መካከል የነበረውን የግዝት ግድግዳ የጣሰ ሆኖ ተገኘ፡፡

ቀደም ባሉ ዘመናት ያልታዩና ያልተለመዱ አዳዲስ ክስተቶች በየዕለቱ በመንበረ ፓትሪያርክ አካባቢ ይታዩ ጀመር፡፡ እየሆነ ስለ ነበረው ነገር የሚገረመው ሲገረም፥ የሚጨነቀው ሲጨነቅ፥ የሚናደደው ሲናደድ ቢቆይም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን በበላይነት የሚመሩ መሪዎቿ በቤተ ክርስቲያኒቱና በአገር ላይ መዘዝ ሊያስከትል የሚችል ግዝት የጣሱበትን የቫቲካንን ጉዞ ግን ከተወሰኑ መንፈሳውያን አባቶች በቀር ልብ ያለው አልነበረም፡፡ ፓትሪያርኩ በሮም ያደረጉት ጉብኝት እጅግ አድርጐ ካስደነገጣቸውና ካሳዘናቸው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መንፈሳውያን አባቶች አንዱና ዋነኛው ደግሞ አባቴ ነበር፡፡

አባቴ ለሃምሳ ዓመታት ያህል በኢትዮጵያ መናገሻ ከተማ በአዲስ አበባ ውስጥ ባሳለፉው ኑሮ ስለ ኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንና ከቤተ ክርስቲያኒቱ ጋር ተዛማጅነት ስለ ነበራቸው ብሔራዊና ዓለም አቀፋዊ ጉዳዮች በንቃትና በጥንቃቄ ከትትል እንደ ማድረጉ መጠን፤ የቫቲካኑ ጉዞና የተፈጸመው ሁሉ በቀጣዮቹ ዓመታት ውስጥ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ላይ ሊያመጣ ስለሚችለው መዘዝ እንዲጠራጠርና ጥያቄ እንዲያነሳ አደረገው ፡፡

ነባሩ ግዝት መጣሱና የቤተ ክርስቲያን ቀኖና መገሰሱ ሊያመጣ የሚችለውን ሥጋዊና መንፈሳዊ ቀውስ ለመረዳት ከምሁራዊ ግንዛቤው በተጨማሪ ከመንፈሳዊ ለብእናው በሚመነጭ መንፈሳዊ ፀጋም የተገነዘበው ነበረ፡፡ መጪውን ጊዜ በዓይነ ትንቢት መመልከት

ከሚችለው መንፈሳዊ ጸጋ የተነሣ በቫቲካኑ ጉብኝትና በጉብኝቱ ወቅት በተደረገው ሁሉ የአባቴ ኀዘን በጣም ጠንካራ ነበረ፡፡

በተሰማው ሀዘን ምክንያትም ፓትሪያርኩና ተከታዮቻቸው የአሜሪካና የአውሮፓ ጉብኝታቸውን ፈጽመው እንደ መጡ በቤተ ክህነቱ ግቢ የሰብሰቶ ወንጌል አዳራሽ በተደረገው የእቀባበል ሥርዓት ላይ ቀደም ብሎ እንደሚያደርገው በቤተ ክህነቱ ውስጥ ይሰጠው በነበረው የክብር ወንበር ላይም አልተቀመጠም፡፡ የበዓሉ ተሳታፊዎች በሚቀመጡበት ተራ ወንበር ላይ ነበር ተቀምጦ የጠበቃቸው፡፡

እንደ አባቴ እምነት ፓትሪያርኩ በዘመነ ክህነታቸው መጀመሪያ ላይ ወደ ሮም ተጉዘው በቫቲካን ያደረጉት ጉብኝት፥ እሱን ተከትሎም የሮማን ፓፓ ቡራኬ መቀበላቸውና በጸሎተ ቅዳሴ የመሳተፋቸው ጉዳይ በማወቅም ይሁን ባለማወቅ፤ ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቀኖናና ሥርዓት አንጻር ሲታይ ዓቢይ አጀንዳ ነበረ፡፡ እንዲህ እንዲሆን የሚያደርገውም የቤተ ክርስቲያን ዋነኛ ዓላማ ጌታችን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፥ ቅዱሳን ሐዋርያትና የቀደሙ ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን ያስተማሩትን ትምህርትና የበየኑትን ብይን የሚጥስ፥ የማይነካውንም የሚነካ ስለነበረ ነው፡፡

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ሲያገለግሉ የኖሩ ሊቃውንት፥ መናንያን፥ ቀዳሲያን፥ ዘማርያንና የተለያዩ አገልግሎትን የሚሰጡ ሁሉ በተሰለፉበት ዘርፍ ማበርከት የሚገባቸውን አገልግሎት ሲያበረክቱ ኖረው ዛሬ ላይ ላለው ትውልድ ከነ ሙሉ ክብሯ ቅርሷና ውርሷ አስረክበዋል፡፡ ይህ ትውልድ ከቀደሙ አባቶቹ ከተቀበላቸው መንፈሳዊ አደራዎች መካከል በሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ብያኔ የተሰጠባቸው ቃለ ግዝቶች ዋነኞቹ ናቸው፡፡ ከግለሰባዊ ጥቅምና ዝንባሌ በመነሣት ጌታችን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፥ ቅዱሳን ሐዋርያትና የቀደሙ ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን ያስተማሩትን ለመበረዝና ለመከለስ ተንቀሳቅሰው የነበሩ እንደ ልዮን፥ መቅዶንዮስና ንስጥሮስ የመሳሰሉ ሐሳውያን ተመክረው አልመለስ ቢሉ ግዝት በተባለው በረቂቅ መንፈሳዊ ሰይፍ ከቤተ ክርስቲያን የተለዩባቸው

እነዚህ ቃለ ግዝቶች በተለያዩ ሃይማኖታዊ ጉባዔዎች ላይ የተላለፉ ዓቢይ የእምነት ውሳኔዎች ናቸው፡፡

የሊቃውንት አባቶቹንና መምህራኑን የነቅዱስ ቄርሎስን፣ የነቅዱስ ዲዮስቆሮስን፣ የነመምህር አካለ ወልድንና የነመልአከ ብርሃን አድማሱ ጀምበሬን የሃይማኖትና የዕውቀት ውርስ የተረከበው አባቴ ከፓትርያርክ አባ ጳውሎስ የሮም ጉብኝት ጀርባ ስለነበረው እውነታ ለማወቅና የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቀኖና ለምን እንደ ተጣሰ ለመጠየቅ የሊቃውንቱ ጉባኤ ሰብሳቢ ከመሆኑ ባሻገር የዕውቀትና የእምነት ውርሱ የሚያስገድደው ሆነና ጥያቄ ለማንሣት ተገደደ፡፡ በመሆኑም የሮሙ ጉብኝት መንስዔና ዓላማ ምን እንደ ሆነ እንዲገለጥለት ጠየቀ፡፡ ነገር ግን ከአባቴ በኩል የቀረበው ጥያቄ የጊዜውን የቤተ ክህነት ልዑላን አላስደሰተም ነበር፡፡ እንደ አባቴ እምነት ለሰዎች ከመታዘዝ ይልቅ ለእግዚአብሔር መታዘዝ ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባ ነበር፡፡ "ወነአምን በአሐቲ ቅድስት ቤተ ክርስቲያን" እያለ በየቀኑ የሚያምንበትና የሚታመንበትን ጸሎተ ሃይማኖትን ከዶ የኢኩሚኒዝም[48] አስተሳሰብ አራማጅ በመሆን የቅዱሳን አበውን ተምህርት ማስተባበል፣ ግዝታቸውንም ማፍረስ እንደ እሱ እምነት የለየለት ክሕደት ነበር፡፡

ፓትርያርክ አባ ጳውሎስና ዙሪያቸውን የከበቧቸው አጃቢዎች የአባቴን ጥያቄ የተመለከቱት እሱ ጉዳዩን ካየበት አቅጣጫ አልነበረም፡፡ የተቀመጠበት የኃላፊነት ክብደትም እሱን እንደ ከበደው አልከበዳቸውም ነበር፡፡ እንዲያውም የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በታሪኳ ለመጀመሪያ ጊዜ ያገኘቻቸውን ዓለም አቀፋዊ ስብእናን የተላበሱ፣ በውጪ ዕውቀት በከፍተኛ ደረጃ የተካኑ ፓትርያርክ ቀና ብሎ ጥያቄ መጠየቁ ራሱ የድፈረት ድፍረት ሆኖ ነበር የተሰማቸው፡፡ አባቴ ላነሳው ጥያቄ

---

[48] ዩኒየን ኦፍ ክርስቲያንደም (Union of Christiandom) በሚል አንቀፅ ሥር በካቶሊክ ኢንሳይክሎፒዲያ ውስጥ እንደተገለጸው፣ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የመሠረታት ቅድስትና ሐዋርያዊት ሃይማኖት [illegible] እንዳች [illegible] የሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በተለያዩ ሃይማኖታዊ ጉባዔዎች ላይ በተነሱ የእምነት ምክንያቶች የተነሳ [illegible] የሚገኙ አብያተ ክርስቲያናን እንደገና በማሳመን ወደራሷ እምነት ለመመለስ የምታደርገው [illegible] ኢኩሜኒዝም ተብሎ ይጠራል፡፡

እግባብነት ያለው መልስ ሳይሰጠው ቀረ፡፡ እጅግ እድርጎ አዘነ፡፡ የኃዘኑም መጠን ወደር አልነበረውም፡፡ ገና ወጣት ሳለ ከነ ዶክተር አባ እየለ ተክለ ሃይማኖት ጋር የተፋለመላት ቅድስቲቱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ዛሬ በስመ "ኢኩሜኒዝም" በገዛ ልጆቿ ስትደፈር ማየቱ አንገበገበው፡፡ ያኔ ገና ወጣት መሪጌታ እያለ በርቀት ያየውና የፈራው የጥፋት ደመና በቅድስት ቤተ ክርስቲያን ጉልላት ላይ ሲያንዣብብ ቢያየው ተጨነቀ፡፡

አባቴ ዘወትር በቤተ ክርስቲያን ጉዳይ የተነሳ የግንባር ሥጋ ሆኖ ከብዙዎች ጋር ሲፋለም የኖረው የተለየ ምክንያት ኖሮት ሳይሆን የሃይማኖት ጉዳይ ሆኖበት እንጂ ምናልባት እንዳንዶች እንደ ሚመስላቸው የዓለሙ ቋንቋ ጠፍቶት አልነበረም፡፡ መስሎ ማደርና ዓለማቀፋውያኑ የሚመዳደቁበትን ኢኩሜኒካል አስተሳሰብን ማዳነቅ አቅቶት አልነበረም፡፡ እንደ አባቴ እምነት ሃይማኖት ጠባብ በር ናት፡፡ ስለ ሃይማኖት ሲናገር "ሃይማኖት ጠባብ በር ናት፡፡ ሞኞች እንደሚያስቧት ሰፊ አይደለችም፡፡"[49] ይላል፡፡ ይህን ሐሳቡን በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ቃል በማጠናከር "ጌታ እስጨናቂይቱ መንገድ፣ ጠባቢቱ በር ይላታል፡፡ ወደ ጠባቢቱ በር ትገቡ ዘንድ በርቱ ይላል፡፡ ፍጻሜዋ ግን ሕይወት ነው፡፡"[50] በማለት ስለ ሃይማኖት ያለውን አመለካከት ይገልጻል፡፡

ወላዲተ አምላክ በኢትዮጵያ በተሰኘው መጽሐፉ ገጽ ፺ ላይም "ሃይማኖት በሁለት ቃላት ሊገለጥ የሚችል ነው፡፡ እነሱም እምነት (ማመን)እና ተእምኖ (መታመን) ይባላሉ፡፡ ማመን የሰሙትን ትምህርት እውነት ነው ብሎ በልብ መቀበል ነው፡፡ መታመን ደግሞ ያመኑበትን ሳያፍሩ፣ ሳይፈሩ መመስከር ነው፡፡" ይላል፡፡ አስከትሎም "ስለ ሃይማኖት የተማሩትን በልብ ማመን፣ ያመኑትን በሰው ፊት መታመን

---

[49] አስቃ አያሌው ታምሩ፣ ምልጃ እርቅና ሰላም፡፡

[50] ዝኒ ከማሁ፡፡

(መመስከር) ተጠቃሎ ሃይማኖት ይባላል፡፡" በማለት ስለ ሃይማኖት ትርጉም አስተምሯል፡፡

ስለአባቱ የሃይማኖት ትርጉም ይህ በመሆኑ ምክንያት ለፓትሪያርኩ ፈቃድ በመታዘዝ በጊዜው በቤተ ክህነቱ ውስጥ ከነበሩ ሁሉ በላይ የሆነ ሹመት፣ ክብርና ዝና ሊያስገኝለት ይችል የነበረውን ተመሳሳሎ የመኖር ስፌ መንገድ ትቶ አስጨናቂዋንና ጠባቧን ስለ እምነት ብሎ የመጠላትን፣የመገፋትን፣የመናቅን፣የድኽነትን፣የመከሰስን እንዲሁም የመወቀሥን አስጨናቂ መንገድ መረጠ፡፡

የአባቱ እምነት የሆነችው አርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ሃይማኖት ከልዮናውያን፣ ከንስጥሮሳውያን፣ ከመቅደኒዮሳውያንም የተለየች፣ በቀኖናዋም በሥርዓቷም የማትመስላቸው፣ በታወቀና በተረጋ ማዝት የተለየች እንደ መሆኗ መጠን ከነኚህ መናብርት ጋር የተጀመረው ጓደኝነት "ከምን መጣ ?" ብሎ ሃይማኖቱን መሠረት በማድረግ ጠየቀ፡፡ ሆኖም ግን እሱ ጉዳዩን ካየበት መንፈሳዊ መንገድ አቅጣጫ አይቶ ቢያንስ ቢያንስ ለውይይት እንኳ የሚያበቃ ዕድል የሚሰጠው አላገኘም፡፡ በአንድ ወቅት እሱ እንዳለው "በውሃ ውስጥ እንደሚጮህ ሰው ድምፅ" ጩኸቱ ተውጦ ቀረ፡፡

ሁኔታው እጅግ አሳሳቢ ሆነበት፡፡ የቤተ ክርስቲያን ጉዳዮች ላይ ከፓትሪያርኩና ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ጋር ለመወያየት ያደረገው ሙከራ አድማጭ በማጣቱ፣ በቤተ ክርስቲያን ዙሪያ እየተከሰተ የነበረው የቀኖና መፋለስና የአምባገነንት አዝማሚያ ገና ከጅምሩ የሕሊና ዕረፍት ስለ ነፃው ስለ አገርና ስለ ቤተ ክርስቲያን ይሰማው በነበረ መንፈሳዊ ሸክምና ሕመም ምክንያት ጤንነቱም በከፍተኛ ሁኔታ መታወክ ጀመረ፡፡

ይህም ሊሆን የቻለው በጊዜው የነበረው የቤተ ክህነቱ መንፈስ ከእግዚአብሔር ክብር ይልቅ ለሰው ክብር ቅድሚያ በመስጠቱ ነበር፡፡ ሃይማኖታውያን ነን ከሚሉት የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች መካከል ዓለምን በመንፈሳዊ ዓይኖች ሳይሆን በሥጋዊ ዓይኖች የሚመረምሩ

ሰዎች በርከት ብለው መታየት መጀመራቸው ሌላው የሀዘንና የቁጭት ምክንያቱ ነበረ፡፡ ወደ ዘለዓለማዊው ሕይወት ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ የምታደርሰዋን ጠባቧንና አስጨናቂዋን መንገድ በመንፈሳዊ ዓይናች የመፈለግ፣ እልፎ ተርፎም ሌሎችን የመምራት ኃላፊነትና አደራ የተጣለባቸው የሃይማኖት አባቶች አደራቸውን ችላ ብለው መገኘታቸው እንግዳ ነገር ነበረ፡፡ ወደ ዓለማዊው ሹመትና ሽልማት፣ ሀብትና ንብረት የሚያደርሰውን ሰፊውን የምቾት መንገድ መምረጣቸው አባቱን ብቻ ሳይሆን የቤተ ክርስቲያናቸው ሀልውና የሚያሳስባቸውን ገዳማውያን አባቶችን፣ ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያንንና ምእመናንን ሁሉ እንገት የሚያስደፋ ነበረ፡፡እንደ አባቱ እምነት አንድ የነበረችውን ሃይማኖት ለያይተው መንፈሳዊ ሳይሆን ዓለማዊ ዓላማን ለማሳካት የሚሯሯጡ ሁሉ አመፀኞች ናቸው፡፡ ይህንንም እንደሚከተለው ገልጾታል፡፡

> "በ፲፱፻፶፬ ዓመተ ምሕረት እንደ ኢትዮጵያውያን አቆጣጠር፣ ፲፱፻፷፩ ዓመተ ምሕረት (እንደ አውሮፓውያን አቆጣጠር) ጀምሮ ቤተ ክርስቲያን መጀመሪያ ከሁለት፣ ኋላ ከሦስት፣ ከዛሬም ለብዙ ክፍልፋዮች መከፋፈልዋና በትምህርት በእምነት መለያየትና በተለያዩት መካከልም የውግዘት ገደብ መኖሩ እየታወቀ፣ በአሁኑ ጊዜ የሮም ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያንና የፕሮቴስታንት አብያተ ክርስቲያናት ክርስቶስ "ሁሉም አንድ ይሆኑ ዘንድ"ብሎአልና ምንም ልዩነት የለም ይሉናል፡፡በዚህም ሊያታልሉን፣ ሊያግባቡን፣ሊሸንግሉን ይሞክራሉ፡፡ አሁንማ እንኳን እነርሱ የእነርሱ ድግስ የበተታቸው ሁሉ በሽታው በቻ እየሰከሩ ነው መሰለኝ አንድ መንጋ፣ አንድ እረኛ እያሉ ጉራቸውን ይነዙብናል፡፡
>
> "የዛሬዎቹ የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን መሪዎችም ከነገላገሎቻቸው በዚህ በባዕድ ዜማቸው አውሮፓውያን አሜሪካውያን ሲዘፍኑ አብረው ይዘፍናሉ፡፡ ሲያለቅሱም አብረው ያለቅሳሉ፡፡ እውነቱ ግን ይሕስ ወሬ አይደለም፡፡ ክርስቶስ "ሁሉም አንድ ይሆኑ ዘንድ" በማለት የተናገረው በጊዜው ከነበሩት ምእመናን፣ ቅዱሳን፣ ሐዋርያት ጀምሮ እስከ ዓለም ፍጻሜ ባለው የሚያምኑትን ምእመናን በአንድ የሚያዋሕድ በሕዋስነት የሚያዛምድ ቃል ሊኖር ግቶመን ሊገልጽ ነው እንጂ ምእመናንን ከመናፍቃን፣ ጨለማን ከብርሃን አንድ ለማድረግ የተናገረው ቃል አይደለም፡፡ እውነቱ ይህ ነው፡፡ ፍላጎት ካለ

በወንጌል እውነት እናፍርም መድረኩ ይከፈት እንነጋገር፡፡ ከዚህ በቀር አለባብሰው ቢያርሱ በአረም ይመለሱ ነውና የማይጠቅመው አሉባልታ ይቁም፡፡ ምእመናንንም ሁሉ እንዳትሳሳቱ ተጠንቀቁ፡፡ "አንተ አብ በእኔ እንደ ሆንክ እኔም በአንተ እንደ ሆንሁ እነርሱም በእኛ አንድ ይሆኑ ዘንድ እንደ እኛ ፤ አንተ እንደ ላከኸኝ ዓለም ያውቅ ዘንድ" አለ ጌታ፡፡ (ዮሐ፤ ፲፯፥፳፩፡፡) እናስተውል! ጌታ ይህንን እነጋገር በሌላ ምሳሌ ላይ መሥርቶት ቢሆን ኖሮ ብዙ ባነጋገረ ነበር፡፡ ግን በማያሻማው በምስጢረ ሥላሴ ላይ የመሠረተው ስለሆነ የአንዲት ቤተ ክርስቲያን አንድነት ሰበብ ሊፈጠርበት አይችልም፡፡ አንተ "እንደ ላከኸኝ ዓለም ያምን ዘንድ" ነው ያለ፡፡ ልዩነቱም ይኼ ነው፡፡ የስም አንድነትማ በዓለምም አለ፡፡ 'መንግሥት' መንግሥት ነው፡፡ 'ዓለም' ዓለም ነው፡፡ 'መብት' መብት ነው፡፡ 'ነጻነት' ነጻነት ነው፡፡ 'እኩልነት' እኩልነት ነው፡፡ 'አንድነት' አንድነት ነው፡፡ ፊደሉ አያሻማም፡፡ ውጤቱ ግን እንደ ፊደሉ አይደለም፡፡ "ፊደል ይገድላል ትርጓሜ ያድናል" የሚባለውም ስለዚህ ነው፡፡ የወንጌልን እርሻ በዓለማዊ ማረሻ የሚሉ ይሳሳታሉ፡፡ " እኔ ከዓለም እንዳይደለሁ እነርሱም ከዓለም አይደሉምና በጽድቅህ ቀድሳቸው" ነው ያለ ጌታ፡፡ ኦርቶዶክስ፤ ካቶሊክ፤ ፕሮቴስታንት እየተባባሉ በዚያው እየተንቃቀፉ አንድ መሆን አይቻልም፡፡ አንድ መሆን እንዳቃታቸውማ እየታየ ነው፡፡ "ከ ፲፱፻፵፯ ዓ.ም. ጀምሮ የአብያተ ክርስቲያናት ግንኙነት መባሉ መምከሩ አልቀረም፡፡ ግን በየስብሰባው ስለ ዓለማዊ ግብር እየተወያዩ ቻዎ፤ ቻዎ፤ ከመባባል በስተቀር እንኳን ዓለምን ክርስቲያኖችንም አንድ የሚያደርግ አንድም የእምነት ምልክት አልታየም፡፡ ኢትዮጵያን ለማጥፋት ብቻ በአንድ አገር በኅብረት ለመኖር የሚስማሙ መስለው ይታያሉ እንጂ በሌላው ዓለምማ እንኳን እስላሙና ክርስቲያኑ፤ ካቶሊክና ፕሮቴስታንትም አንድነት አለመፍጠራቸው ግልጽ ነው፡፡ እንደ አየርላንድ ያሉ አገሮች ኹኔታም ይህንኑ በግልጽ የሚያሳይ ነው፡፡ የሮም ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ፓፓ ኹሉንም በፖለቲካ ስልት በሥራቸው ለማድረግ አይሁዳዊውንም ሙስሊሙንም ቡድሃውንም ሌላ ሌላውንም ኹሉ እየሰበሰቡ ዐብሮ ጉባኤ በማድረግ ብቻ ሳይሆን ዐብረው በመጸለይም የሚያሳዩት ግብር፤ ነን የሚሉ ኹሉ ከዓለም የተለዩ የእርሱ ብቻ መሆናቸውን በግብር ባለማሳየታቸው የራሳቸው እንጂ የክርስቶስ አለመኾናቸውን በሲናይ ጉብኝታቸው ላይ ያደረጉት ንግግርና በኋላም በሶርያ ጉብኝታቸው ወደ እስላም መስጊድ ገብተው መጸለያቸው ሥራቸው ምን መኾኑን በግልጽ አሳይቶናል፡፡

የአንዲት ቤተ ክርስቲያን አባት ግልጥ የኾነ ልዩነት ባለበት እምነትና ሥርዐት ከመስጊድ ገብቶ መጸለይና የጸሎት ተሳትፎ ማድረግ በእውኑ የቆመበትን ዓላማ መጠበቅ ነውን? የተጠራበትንስ መልእክት ማሟላት ነውን? አይደለም፡፡ ከዚህ ነው መጠንቀቅ የሚያስፈልገው፡፡ እንግዲህ " ኹሉ አንድ ይሆኑ ዘንድ" የሚለው የጌታ ቃል ከዘመነ ሐዋርያት እስከ ዕለተ ምጽአት የሚነሡ ክርስቲያኖችን አንድ ይኾኑ ዘንድ ማለቱ ተለያይተው ጐራ ለይተው ቆመው የቆሙ ዐመፀኞች ለይስሙላ ለታይታ ለሰው ይምሰል የሚያሳዩትን አንድነት የሚመለከት አይደለም፡፡[51]

[51] አለቃ አያሌው ታምሩ ፤ መልእክተ መንፈስ ቅዱስ ፲፱፻፶፰ ዓመተ ምሕረት።

ሐምሌ ፳ ቀንና ሰማያዊው መልእክት

አባቴ እልፍ እልፍ የሚያውኩው የሕመም ፈተና የተሰጠው በመሆኑ እኔ ነፍስ ካወቅኩኝ ወዲህ እንኳ ሁለት ጊዜ ለሕይወቱ የሚያሰጉ ሕመሞች መታመሙን አስታውሳለሁ፡፡ አንደኛው በ ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. ሲሆን ሁለተኛው በ ፲፱፻፺፩ ዓ.ም. ነው፡፡ በዚህ ምዕራፍ ማውሳት የፈለግኩት ሁለተኛውን ማለትም በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም. የታመመውን ሕመም ነው፡፡ ሕመሙ የአንጀት መታጠፍ ሲሆን በዚህ ሕመም ምክንያት ከታኅሣሥ ፲፱፻፺፩ ዓ.ም. እስከ ከታኅሣሥ ፲፱፻፺፪ ዓ.ም. ድረስ በነበረው የአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ፫ ጊዜ የቀዶ ሕክምና ተደርጎለታል፡፡

በታኅሣሥ ወር ፲፱፻፺፩ ዓ.ም. በአንጀት መታጠፍ ሕመም ምክንያት ድንገት ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል ሲገባ የመጀመሪያውን የቀዶ ሕክምና ያደረጉለት ክቡር ፕሮፌሰር ዐሥራት ወልደየስ ናቸው፡፡ በቅድሚያ በመኖሪያ ቤታችን መጥተው ባደረጉት ምርመራ መሠረት ወደ ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል እንዲወሰድ ካደረጉ በኋላ አስፈላጊ ምርመራዎች ተደርገው ሕክምናው ተከናወነ፡፡

በአባቴ አንጀት ላይ ተፈጥሮ የነበረው ከባድ ጉዳት ከውስብስብነቱ የተነሣ የረጅም ሰዓት ሕክምና የሚያስፈልገው ስለ ነበረ በመጀመሪያው ቀዶ ህክምና ጊዜያዊውን ሥቃይ የሚያቆም እርዳታ ተደረገለት፡፡ የተጎዳውን የአንጀት ክፍል የማከም ሥራ ከዐሥራ አምስት ቀናት በኋላ እንደሚከናወን አወቅን፡፡ ሆኖም ግን ለሁለተኛ ቀዶ ህክምና አባቴ ፈቃደኛ ሆኖ አልተገኘም፡፡ በዚህ ነገር ክቡር ፕሮፌሰር ዐሥራት ወልደየስ በጣም ቅር ተሰኙ፡፡

አባቴ የመጀመሪያውን ኦፕራሲዮን ባደረገ በዐሥራ ሁለተኛው ቀን ከነርሶቹ መሐል አንዷ ፕሮፌሰር ዐሥራት እንደሚፈልጉኝ ስለ ነገረችኝ ወደ ቢሯቸው ሄድኩኝ፡፡ የቢሯቸውን በር አንኳኩቼ በመክፈት ወደ ውስጥ ስዘልቅ ሰላምታ ከሰጡኝ በኋላ ወደ አንግዳ ማረፊያው እያመለከቱኝ እንድቀመጥ ጋበዙኝ፡፡ በመቀጠልም፣

"ከአለቃ ቤተሰብ በጣም የሚቀርባቸውና ሊያሳምናቸው የሚችል ሰው ማን ነው ብዬ ሳጠያይቅ ከአንቺ የበለጠ የሚቀርባቸው ሰው የለም ስለተባልኩ ነው የፈለግኩሽ" አሉኝ፡፡

እኔም "እሺ! ፕሮፌሰር ምን ልታዘዝ?" አልኳቸው፤ ወደ አባቴ የሚልኩኝን መልእክት ለመስማት እየጓጓሁኝ፡፡

ፕሮፌሰር ወረቀትና እርሳስ አቅርበው አንዳች ንድፍ ነገር ወረቀቱ ላይ መሥራት ጀመሩ፡፡ ንድፉን እየሠሩ በመሐል "የተፈጥሮ ሳይንስ ተማሪ ነሽ?" አሉኝ፡፡

"እይ! አይደለሁም፡፡" አልኳቸው፡፡

"ይሁን መልካም፥ አሁን የማሳይሽን ልብ ብለሽ ተመልከቺና የአባትሽ የሕመም ሁኔታ ምን እንደሚመስል እንድትገነዘቢ እፈልጋለሁ፡፡ ከዚህ ቀደም የተሠራላቸው ሕክምና ምን መልክ እንዳለውና ቀጣዩ ሕክምና ደግሞ በምን ሁኔታ እንደሚፈጸም በትክክል ከተግባባን በኋላ ቀጣዩን የቀዶ ጥገና ሕክምና እርዳታ እንዲቀበሉ ታሳምኚያቸዋለሽ አሉኝ፡፡" እኔም፤

" እሺ" ብዬአቸው ገለጻቸውን መከታተል ቀጠልኩኝ፡፡

እያናገሩኝ ሳሉ በወረቀት ላይ የአንጀትን ሁኔታ የሚያሳይ ሥዕል ንድፍ እየሰሩ ነበረ፡፡ በሥዕሉ እየተመሩ የአባቴ አንጀት እንዴት ሦስት ሙቶ ሰድሳ ዲግሪ ተጠምዝዞ እንደ ነበረ፥ በመጀመሪያው ቀዶ ጥገና እንዴት እንደ ተፍታታ፥ በተጠማዘዘው ቦታ ላይ ያለው የአንጀት ክፍል በምን ደረጃ እንደተጎዳና ተቆርጦ መውጣት እንዳለበት አስረዱኝ፡፡ ቀጥሎም ያ ተቆርጦ መውጣት ያለበት የተጎዳ የአንጀት ክፍል ይህንን ጉዳት ይዞ ቢቆይ ጉዳቱ ወደ ጤነኛው የአንጀት ክፍል እየተስፋፋ እንደሚሄድና አንጀቱም ድጋሚ እንደሚጠመዘዝ፥ ይህ በሚሆንበት ጊዜ ደግሞ ሕመሙ ከፊተኛው የባሰ ሥቃይ ይዞ እንደሚመጣ፤ ህመሙ ሲመጣም ምንም ቅድመ ምልክት ሳያሳይ ድንገት ሊከሰት እንደሚችል

በዝርዝር አብራርተው ነገሩኝ፡፡ ከዚህ በመነሣት እሁኑኑ የቀዶ ጥገናውን ከማድረግ የተሻለ አማራጭ እንደማይኖር፥ ምንም እንኳ ጉዳቱ ከባድ ቢሆንም፤ ሕክምናው ግን በቀላሉ መሠራት የሚችልና ቶሎ የሚድን መሆኑን ገለጡልኝ፡፡ ይህንኑ ለአባቴ አስረድቼ እንዳሳምንና የእሺታ መልስ እንዳመጣላቸው ሌላ ቀጠሮ ሰጥተውኝ ተለያየን፡፡

ከፕሮፌሰር ቢሮ እንደ ወጣሁኝ ቀጥታ የሄድኩት አባቴ ወደ ተኛበት ክፍል ነበር፡፡ አባቴ ሕክምና ለመቀበል ብዙም ደስተኛ እንዳልሆነ ከድሮ ጀምሮ የማውቅ በመሆኔ ነገሩን ማንሣት አስፈራኝ፡፡ ከፕሮፌሰር ዐሥራት መልእክትና ከአባቴ ዘላቂ ጤንነት አንጻር ሳየው ግን በግድ አባቴን ማነጋገር ነበረብኝ፡፡ በመሆኑም እሳቸው ያስረዱኝን መሠረት በማድረግ፤ በይበልጥም ደግሞ ሕመሙ ድጋሚ ሲከሰት በድንተኛ ሁኔታ የሚመጣ በመሆኑ እዚህ ሐሳብ ላይ አጽንኦት ሰጥቼ ነገርኩት፡፡ እሱ ግን ራሱን ለእግዚአብሔር ፈቃድ ከመስጠት ውጪ ሌላ ተጨማሪ ሕክምና ማድረግ እንደማይፈልግ አጠንክሮ ነገረኝ፡፡ እንዲያውም ይሄን ሀሳብ በድጋሚ እንዳላነሳ አስጠነቀቀኝ፡፡

ለፕሮፌሰር በገባሁት ቃል መሠረት መልሱን መንገር ነበረብኝ፡፡ የእሳቸውን ጭንቀት ድጋሚ ማየት በጣም አስፈራኝ፡፡ ሆኖም ግን መልሱን መንገር ነበረብኝ፡፡ ወደ ፕሮፌሰር ዐሥራት ቢሮ ተመልሼ ሄድኩኝና ስለሁኔታው ነገርኳቸው፡፡ በጣም አዘኑ፡፡

" እሳቸው መኖር ባያጓጓቸውም እኔ መኖራቸውን በጣም እፈልገዋለሁ፡፡ እኔም ብቻ ሳልሆን በጣም ብዙዎች የእሳቸውን መኖር ይፈልጉታል፡፡ ለኢትዮጵያና ለቤተ ክርስቲያን ሲባል የእሳቸው ዕድሜ መርዘሙ በጣም አስፈላጊ ነው" አሉኝ፡፡

የምለው ጠፍቶኝ ዝም ብዬ አንገቴን አቀረቀርኩኝ፡፡ በሰላማዊ ሁኔታ ውስጥ ሆነው ሲናገሩ የሚያስደስተውና የሚመቸው አንደበታቸው፤ እንዲያ በቅሬታ ተውጠው ሲናገሩበት ከእያንዳንዱ ቃል ጀርባ ከባድ ነገር መኖሩን ያስገነዝባል፡፡ ከስታራ ገጽታቸው የተመልካቹ ልብ

በአክብሮት እንዲፈራቸው የሚያስገድድ ግርማ አለው፡፡እኔ አክብሮቴንና ፍርሃቴን በዝምታ ላሰላስል፤እሳቸው ንግግራቸውን ቀጠሉ፡፡

"ዛሬ እኔ ሥራዬ ላይ እያለሁ የምችለውን ብረዳቸው ደስ ይለኝ ነበረ፡፡ ምን አልባት ድጋሚ ታመው ሲመጡ እኔን ላያገኙኝ ይችላሉ፡፡ ቀን ቀንን ሲወልድ ምን እንደሚፈጠር አይታወቅም" አሉኝ፡፡ በዚያን ዘመን እሳቸው የመኢሕድ ሊቀ መንበር ስለ ነበሩ አንዳች የሚሠጉበት ነገር መኖሩን ለመገንዘብ አልከበደኝም፡፡

ተስናብቻቸው ከቢሯቸው ስወጣ የአባቴ የጤንነት ሁኔታ የፈጠረብኝን ሥጋት፤ እሳቸው ላይ ያየሁትን ለአገርና ለወገን የመጨነቅ ስሜት፤ እንዲሁም ስለመጪው ጊዜ የተሰማቸው ስጋት ውስጤን በጣም ረብሾት ነበረ፡፡ ያም ሆነ ይህ አባቴ ሁለተኛው የቀዶ ጥገና ህክምና ሳይደረግለት ከዐሥራ አምስት ቀናት የሆስፒታል ቆይታ በኋላ ወደ ቤት ተመለሰ፡፡ ከዚያም አንድ ወር ያህል ዕረፍት አድርጎ ወደ ቢሮ መሄድ ጀመረ፡፡

የአዲሱ ፓትሪያርክ "አዲስ የአመራር አቅጣጫ" በሃሳብ የሚመስሏቸውን ብቻ ይዞ መጓዝ በመጀመሩ የሚሠራው ሥራ ሁሉ ነባሩን የሊቃውንት ጉባዔ ያገለለ ነበረ፡፡ አባቴ ስለ ቫቲካኑ ጉዞ ያነሳው ጥያቄ ያስቆጣቸው ፓትሪያርኩ ቁጣቸው ሊለቃቸው ስላልቻለ እንኳን ለጥያቄው መልስ ለመስጠት በሌሎች ጉዳዮች ላይ ለማነጋገር ፈቃደኛ አልነበሩም፡፡ ሁኔታው በዚህ ላይ እንዳለ አባቴ እንደገና ታመመ፡፡

ሐምሌ ፩ ቀን ፲፱፻፹፭ ዓ.ም. አባቴ ሥራ አልሄደም ነበር፡፡ በዚህ ቀን የምሥራቅ ጎጃም ሊቀ ጳጳስ የነበሩት አባ ባስልዮስ ወደ አባቴ መጥተው ስለ ቫቲካን ጉዞ ያቀረበው ጥያቄ የፈጠረውን ቅሬታ ለመፍታት ጥረት በማድረግ ላይ ነበሩ፡፡ የአባቴና የሊቀ ጳጳሱ ንግግር የእርስ በርስ መከባበር የሰፈነበት ነበረ፡፡ አባቴ ስለ ቫቲካን ጉዞ ያቀረበውን ጥያቄ በቀላሉ እንዲያየውና እንዲተወው፡፡ በተጨማሪም ስለአነሳው ጥያቄ ፓትሪያርኩን ይቅርታ ጠይቆ እንዲታረቅ አጥብቀው ለመኑት፡፡

የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን ቀኖና ስመጠበቅ የማሉትን ማሓላ አፍርሰው ከሮም ጋር ግንኙነት የጀመሩት ራሳቸው ፓትሪያርኩ ቤተ ክርስቲያንን ይቅርታ ይጠይቁ እንጂ እኔ ይቅርታ የምጠይቅበት ምክንያት የለኝም በማለት ጥያቄአቸውን ሳይቀበል ቀረ፡፡

ስለ ሃይማኖት ብሎ ላነሣው ጥያቄ "ምንም ሆነ ምን መልስ ማግኘት ይገባኝ ነበረ፡፡" የሚለው አባቴ፤ ይልቁንም ጉዳዩ የቤተ ክርስቲያን ጉዳይ ሆኖ ሳለ ልክ እንደ ግል ጠብ ይቅርታ ጠይቅ መባሉ እጅግ አበሳጨው፡፡ በዚያኑ ቀን ምሽት ላይ በጠና ታመመ፡፡ ያቺ ፕሮፌሰር ዐሥራት "ድንገት" ያሏት ቀን ደረሰችና እኩለ ሌሊት ላይ ህመሙ በመበርታቱ ከፍተኛ በሆነ የሆድ ሕመም መሠቃየት ጀመረ፡፡ የሕመሙ ሥቃይ ልክ እሳቸው እንዳሉት ከፊተኛው የባሰና ፋታ የማይሰጥ ነበረ፡፡

ቤተሰብ ወደ ሆስፒታል ለመውሰድ ዝግጅት ሲያደርግ አባቴ መሄድ እንደማይፈልግ በመግለጥ የቤተሰብን ሐሳብ በጽኑ ተቃወመ፡፡ የአባቴን ፍላጎት ለመፈጸም የሚፈልግ ሰው ቢኖር እንኳ የሕመሙ ሥቃይ እጅግ አስጨናቂ ስለ ነበረ ዝም ብሎ ለማየት ሁኔታው አይፈቅድም ነበር፡፡ ሕመሙ በጣም በረታ፤ አባቴም እየደከመ ሄደ፡፡ ጨለማው እየለቀቀ የቀኑ ብርሃን ሲተካ ፕሮፌሰር ዐሥራትን ለማግኘት ሰልክ ወደ ቤታቸው ተደወለ፡፡ ነገር ግን በመኖሪያ ቤታቸው ስላልነበሩ ማግኘት አልተቻለም፡፡ ወደ ክቡር አቶ እሰ ፈለገ ሰላም ቤት ተደወለና ሁኔታው ተነገራቸው፡፡ ከአባቴ ድንቅ ጓደኞች አንዱ የሆኑት የሥነ ጥበብ ሊቅ ክቡር አቶ እሰ ፈለገ ሰላም፥ ፕሮፌሰር ዐሥራትን ለማግኘት የሚችሉትን ሁሉ እንደሚሞክሩ ገልጠው ስልኩ ተዘጋ፡፡ የአባቴ ሥቃይ ግን ከደቂቃ ወደ ደቂቃ እየጨመረ ድካሙም እየበረታ መጣ፡፡ ፕሮፌሰር ዐሥራት ቢገኙም ባይገኙም አባቴን ወደ ሆስፒታል ለመውሰድ ስምምነት ተደረሰና ሲነጋ ጉዞ ወደ ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል ሆነ፡፡

አባቴ ሆስፒታል እንደ ደረሰ ተረኛ የሕክምና ባለ ሙያዎች ተገቢውን ምርመራ አደረጉለት፡፡ በማስከተልም አፋጣኝ የቀዶ ህክምና እርዳታ እንደሚያስፈልገው ተናገሩ፡፡ በታህሣሥ ወር ሲታከም የተመዘገበውን

የሕክምና ታሪኩን ካዩ በኋላ ቀዶ ህክምናውን በአስቸኳይ ለማድረግ ተንቀሳቀሱ፡፡ በዚህ ሁኔታ ውስጥ ሳለን ክቡር ፕሮፌሰር ዐሥራት ወልደየስ ከሥራቸው መታገዳቸውንና ቢሯቸው መታሸጉንምለመገንዘብ ቻልን፡፡

የጥቁር አንበሳ ሆስፒታል ከፍተኛ የሕክምና ባለ ሙያዎች አባቴን ለመርዳት ጥረት ማድረግ ጀመሩ፡፡ ቀደም ብሎ መቆረጥ የነበረበት የታመመው የአንጀቱ ክፍል በይበልጥ ተጐድቶ በማግኘታቸው የተጐዳውን የአንጀቱን ክፍል ከቆረጡ በኋላ ሁለቱ መገናኘት ያለባቸው ክፍሎች ለተወሰነ ጊዜ እንደተለያዩ እንዲቆዩ ወሰኑ፡፡ " ኮሎስቶሚ"[52] እየተባለ የሚጠራው የሕክምና እርዳታ ተደረገለት፡፡ ይህ ሁለተኛ ቀዶ ህክምና እርዳታ እየተደረገለት ሳለ በክቡር አቶ እሰ ፈለገ ሰላም በኩል ፍለጋው ተሳክቶ የፕሮፌሰር ዐሥራት አድራሻ ተገኘ፡፡ እሳቸውም የአባቴን መታመም ሲሰሙ" ከሥራ ታግጀአለሁ ወይም ቢሮዬ ታሽጓል" ብለው ሰበብ ሳይሰጡ ወደ ጥቁር አንበሳ ሆስፒታል መጡ፡፡ ከዚያም የታሸገውን ቢሯቸውን ከፍተው፥ የሥራ ልብሳቸውን ቀይረው በቀጥታ ወደ ቀዶ ጥገና ክፍሉ ገቡ፡፡

ፕሮፌሰር በደረሱ ሰዓት ለአባቴ የሚደረገው የሕክምና እርዳታ ወደ መጠናቀቁ ላይ ስለ ነበረ የተደረገውን እርዳታ አዩ፡፡ አስቀድሞ ሊደርስ ይችል ይሆናል ብለው የሠጉበት ነገር በመድረሱ ቢያዝኑም ሕክምናው በመሳካቱ ደስተኛ ነበሩ፡፡ ስለ አባቴ ድጋሚ የመታመም ዕድልና እሱ ድጋሚ ሲታመም ምናልባት እሳቸው ላይኖሩ እንደሚችሉ የነገሩኝ መፈጸሙን እያስላሰልሁኝ ተገረምኩኝ፡፡ የነበሩበትን አስቸጋሪ ሁኔታ ወደ ጐን ትተው አባቴን ለመርዳት እዚያ በመገኘታቸው በቤተሰባችን ስም ምስጋና ሳቀርብላቸው የአባቴ በጤና የመቆየት ጉዳይ የአንድ ቤተ ሰብ ጉዳይ ብቻ ሳይሆን የአገርና የቤተ ክርስቲያን ጭምር ስለ መሆኑ

[52] የኮሎስቶሚ ህክምና በህመም የተጐዳ የአንጀት ክፍል ከጤነኛው ክፍል ጋር ከተለያየ በኋላ ጤነኛው አካል ላይ ያረፈው ስለት የፈጠረው ቁስል እስኪድን ድረስ በአንጀት ውስጥ ሊሚጓጓዘው ፈሳሽ ማስተንፈሻ መንገድ የሚሰጥበት የህክምና ዓይነት ነው፡፡

የነገሩኝን እንደገና አስታወሱኝ፡፡ አባቴ በሰመመን ውስጥ ስለ ነበረ ስማነጋገር ልቻሉም፡፡ ቤተሰቡን አረጋግተው ሄዱ፡፡ ከዚያበኋላ ከአባቴ ጋር አልተገናኙም፡፡

አባቴ ሁለተኛውን የቀዶ ጥገና ህክምና ባደረገበት በዚያች በሐምሌ ፭ ቀን ፲፱፻፹፭ዓ.ም. ዕለት የፓትሪያርክ አባ ጳውሎስ ፩ኛ ዓመት በዓለ ሢመት በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ እየተከበረ ነበር፡፡

በአንድ በኩል የቤተ ክርስቲያኒቱን ፓትሪያርክ በዓለ ሢመት፣ በሌላ በኩል ደግሞ የቤተ ክርስቲያኒቱን ሊቃውንት ጉባኤ ሰብሳቢ ቀዶ ህክምና ያስተናገደችው ሐምሌ ፭ ቀን ፲፱፻፹፭ ዓ.ም. ሌላ ታሪክም ይዛ ነበረ፡፡ በጥቁር አንበሳ ሆስፒታል ውስጥ የቀዶ ሕክምና ሲደረግለት የነበረው አባቴ ስለ ቤተክርስቲያን የተሰጣውን የመጨረሻ መልእክት በራእይ ያየባት ቀን ነች፡፡ ለሕክምናው ያመች ዘንድ በተሰጠው መድኃኒት የደነዘዘ ሰብአዊ ሥጋውን በሕክምና አልጋው ላይ ትታ ሕያዊት ነፍሱ ግን ሁሉን ያደርግ ዘንድ ሥልጣን ባለው በልዑል እግዚአብሔር ዙፋን ፊት ነበረች፡፡ በዚያች ድንቅ የእግዚአብሔር ሰዓት በኃያሉ አምላክ ፊት በሥርዓተ ሙታን ቀርቦ ያየውን ራእይ አባቴ የገለጸው እንደሚከተለው ነበር፡፡

> *«በ፲፱፻፹፭ ዓመተ ምሕረት ሐምሌ ፭ ቀን ኦፕራሲዮን ሆኜ በሰመመን ውስጥ በነበርኩበት ጊዜ በሥርዓተ ሙታን ወደ አምላኬ ፊት ቀርቤ የተሰጠኝ ትእዛዝ ነው። በዚያች ሰዓት፣ከቅዱስ ማርቆስ እስከሳድሳዊ ቄርሎስ የነበሩ የእስክንድርያ ፓትርያርኮችና ሊቃነ ጳጳሳት፤ ከአትናቴዎስ፣ከሰላማ እስከ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ የነበሩ የኢትዮጵያ ሊቃነ ጳጳሳትና ፓትርያርኮች የእሳት ነበልባል ቀበበው፣ የእሳት ልሳን ያለው መጋረጃ በተንጣለለበት በዚያ አዳራሽ፣በዚያ የግርማ ዙፋን ግራና ቀኝ ተሰልፈው ቆመው ነበር። በኤፌሶን ጉባኤ ንስጥሮስን ያወገዘው የእስክንድርያ ሊቀ ጳጳሳት ታላቁ ሊቅ ቅዱስ ቄርሎስ በመንበሩ ፊት ሰፊት ቆሟል።ቀድሞ የተወገዘው ንስጥሮስ የማዕረግ ልብሱን ተገፎ በስተጀርባው ቆሟል። አባ ጳውሎስ በማዕረጋቸው እንዳሉ ተከስሰው ከንስጥሮስ ጎን ቆመዋል።በዐጸደ ነፍስ የሚገኙት የእስክንድርያና የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን አበው፤ «አባ ጳውሎስ ሺ ስድስት መቶ ዓመት የኖረ ውግዘት ጥሰው፣በሥጋው*

በደሙ የማሌትን መሐላ አፍርሰው የኢትዮጵያን ቤተክርስቲያን የሮም ቅኝ ግዛት ስላደረጉ፤ ፍርድ ይሰጥልን!» ሲሉ በጎያሉ አምላክ አቤቱታ አቀረቡ።ከዙፋኑ የመጣው መልስግን፤ «እስከ ዕለተ ምጽአት ፍርድ የቤተክርስቲያን ነው!» የሚልነበረ።ይህ ሁሉ በሚከናወንበት ጊዜ የማላውቀው ኀይል ከዚህ ዓለም ነጥቆ ከቅዱስ ቁርሎስ ጎን አሰልፎኝ ከቆየ በኋላ ከዙፋኑ የመጣው ድምፅ፤ «አንተ ያየኸውን፣ የሰማኸውን ለቤተክርስቲያን፣ ለምእመናን ንገር!» ሲል አዝዞ ወደነበርኩበት መለሰኝ።"

በዚሁ ዕለት ቀትር ላይ ከሰመመን የነቃው አባቴ ከኦፕራሲዮን ክፍል ወጥቶ ሦስተኛ ማዕረግ ውስጥ በተገኘለት አልጋ ላይ ተኝቶ ነበር፡፡ ከሰመመኑ ከነቃ በኋላ ብዙዎቹ የቤተሰብ አባላት ወደ ቤት ሲመለሱ አብሬው ቆይቼ የማስታመም ተራ የኔ ነበር፡፡ ስለ ጤንነቱ የሚሰማውን ስሜት ለማወቅ አልፎ አልፎ ለምጠይቀው ጥያቄዎች መልስ ከመስጠት ውጪ አብዛኛውን ሰዓት በዝምታና ጠሰድ መለስ በሚያደርግ የእንቅልፍ ስሜት ውስጥ ሆኖ ሰዓቱ መሸ፡፡ ወደ ማታ ላይ ስሜን ጠርቶ መኖሬን ካረጋገጠ በኋላ

"ዛሬ ቀን ስንት ነው?" ብሎ እንደ ጠየቀኝ፡፡

"ሐምሌ ፳ ቀን ነው፡፡" አልኩት፡፡

"ግሩም ነው" ብሎ ዝም አለ፡፡

«ኮሎስቶሚ» እንደ ተሠራለትና ኮሎስቶሚውን ለመዝጋት ሌላ ሦስተኛ የቀዶ ጥገና እንደሚያስፈልገው ያወቀው በማግስቱ ሐኪሞች እየዞሩ ሕመምተኞችን በሚጎበኙበት ሰዓት ነበር፡፡ በሁኔታው ቢያዝንም ሌላ አማራጭ አልነበረም፡፡ ከተወሰኑ ቀናት ቆይታ በኋላ ከሆስፒታል ወደ ቤት ተመለሰ፡፡ በታኅሣሥ ወር በ፲፱፻፺፮ ዓ. ም. ላይ የመጨረሻውን ሕክምና እስኪያገኝ ድረስ በሕክምና ዕረፍት ላይ ቆየ፡፡

ዝም ብንል ታሪክ ይፋረደናል፤ እግዚአብሔርም ይጠይቀናል

አባቴ ዕረፍት ላይ ሆኖ ሕክምናውን ይከታተል በነበረበት ጊዜ በቤተ ክህነቱ አካባቢ የተለያዩ አወዛጋቢ ጉዳዮች ተከናውነዋል፡፡ በወቅቱ ቤተ ክህነቱን ከባድ ውጥረት ውስጥ ከከተቱት ጉዳዮች መካከል በጳጉሜ ፲፱፻፹፭ ዓ.ም. በጐንደር አደባባይ ኢየሱስ ምእመናንና መምህራን ላይ የተፈጸመው የድብደባና የእሥራት መከራ፤ እሱን ተከትሎም ፓትርያርኩና ጳጳሳት ስለ ሁኔታው ለመገናኛ ብዙኃን የሰጡት መግለጫ፣ ፓትርያርኩና ተከታዮቻቸው በአሜሪካና በአውሮፓ ጉብኝት ለማድረግ ሄደው ሳለ በአሜሪካ የተለያዩ ከተሞች የጠበቃቸው የተቃውሞ ሠልፍ፣ ታላላቅ ክስተቶች ነበሩ፡፡

አባቴ በታኅሣሥ ፲፱ ቀን ፲፱፻፹፮ ዓ.ም. ለሦስተኛ ጊዜ በተደረገለት የቀዶ ህክምና ሙሉ ጤንነቱን በማግኘቱ ከጥቂት ቀናት ዕረፍት በኋላ በጥር ወር ፲፱፻፹፮ ዓ. ም. ወደ ቤተ ክህነት ተመልሶ የሲኖዶሱንት ጉባኤ ሰብሳቢነት ሥራውን ቀጠለ፡፡

በዚያው ዓመት ፓትርያርኩ በግሪክና በሮም ጉብኝት አድርገው የተመለሱ ሲሆን የቁስጥንጥንያው ፓትርያርክ አባ በርተሎሚዎስ ከኢትዮጵያ አቻቸው በቀረበላቸው ጥሪ መሠረት በጥር ወር ፲፱፻፹፮ ዓ. ም. ኢትዮጵያን ለመጐብኘት መጡ፡፡ በቀጣዩ ዓመት መስከረም ወር ላይ ፓትርያርክ አባ ጳውሎስ በሮም አሲሲ ተገኝተው የነቃ ተሳትፎ አድርገው ተመለሱ፡፡

በቀደሙ አበው ሊቃውንት ከተወገዘችው ከቫቲካን መንበር ጋር የተጀመረውን ግንኙነት አስመልክቶ አባቴ ያነሣው ጥያቄ መልስ ሳያገኝ በግሪክና በሮም ድጋሚ የተደረገው ጉብኝት፥ በማስከተልም በቁስጥንጥንያው ፓትርያርክ የተደረገው የመልስ ጉብኝትና በጉብኝቱ ወቅት የተፈጸመው የመስተንግዶ ሥነ ሥርዓት ይበልጥ ቅሬታውን የሚያባብስና ተቃውሞውን የሚያጠናክር ስለ ነበረ ቀደም ብሎ ያነሣውን ጥያቄ አጥብቆ ገፋበት፡፡ ሐምሌ ፫ ቀን ፲፱፻፹፮ ዓ.ም. ባየው ራእይ

የተቀበለውን መልእክት በቤተ ክርስቲያን ሥርዓት መሠረት ለእርስ በርስ ውይይትና ምክክር ለማቅረብ ያደረገው ሙከራ ከፍተኛ ችልታ በተመላበት ሁኔታ እንደ ቀልድ በመታለፉ በየጊዜው በቃል ያነሣቸውን ጥያቄዎች በጽሑፍ ለማቅረብ ተገደደ፡፡

በጊዜው የሊቃውንት ጉባኤ አባላት ከነበሩት አንድ አባት እንደ ነገሩኝ "አለቃ በስብሰባና በጉባኤ ላይ አንዳንድ የሚያሳስቧቸውን ነገሮች በምክር መልክ ሲያነሡ አድማጭ ጠፋ፡፡ እልፎ ተርፎም "እኛ እናውቃለን እናንተ ምን አገባችሁ" ዓይነት መልሶች መደመጥ ጀመሩ፡፡ በዚህ ጊዜ ፊት ለፊት መጋፈጥና መቃወምን መረጡ፡፡ እንዲያውም እኛ "እባክዎ አለቃ ዝም ይበሉ ቀን ያልፋል" ስንላቸው "በሰው ፊትስ ዝም እንበል በእግዚአብሔር ፊት ምን እንላለን? ለቤተ ክርስቲያን እኛ ካልተናገርንላት እኛ ካልቆምንላት ማን ይመጣል? እኛ ዝም ብንል እከሊ ይናገርላታል፥ ይከራከርላታል የምንለው ሰው ወይም ክፍል ቢኖር ዝም ለማለት ምክንያት ይሆን ነበር፡፡ ነገር ግን እኛ በተጠያቂነት ወንበር ላይ ቁጭ ብለን የቤተ ክርስቲያን ቀኖና ሲጣስ፥ ሕግ ሲፈርስ ዝም ብንል ታሪክ ይፋረደናል፤ እግዚአብሔርም ይጠይቀናል፡፡ እናንተ አትጨነቁ እኔ ኃላፊነቱን እወስዳለሁ አሉን፡፡ እኛም ስለ ቤተ ክርስቲያን ምንም ነገር ቢመጣባቸው ወደ ኋላ የማይሉ ቆራጥ መሆናቸውን ስለምናውቅና የጊዜው ሁኔታም ደግሞ ከባድ ስለ ነበረ ተጨነቅን፤" ብለውኛል፡፡

አባቴ በተጓዘበት መንገድ ሁሉ ስለ ቤተ ክርስቲያን ቀኖናና ሥርዓት ከመጨነቅ ውጪ አንዳንዶች እንደሚመስላቸው ከአባ ጳውሎስ ጋር በግል የተያያዘ ጉዳይ አልነበረውም፡፡ ዋነኛውና ብቸኛው ምክንያት በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ዘመን እንደ ቀልድ ተጀምሮ፣ በወታደራዊው ዘመነ መንግሥት ያደገው የቤተ ክርስቲያን ችግር በኢሕአዴግ ዘመን መጀመሪያ ላይ ከማደግአልፎ አንገት ለይቶ እዩኝ እዩኝ ማለት መጀመሩ ነበር፡፡ ለዚህ አመላካች የሆኑ ጉዳዮች በፓትርያርኩና ለእሳቸው ቅርብ በነበሩ አንዳንድ ጳጳሳት ፊታውራሪነት መከናወን መጀመሩ ደግሞ ጉዳዩን ቀጥታ ከአባ ጳውሎስ ጋር አገናኝቶታል፡፡

እንደ አባቱ እምነት፣ "ቅዱሳን አበውን፥ ኃያላን ነገሥታትን፥ ልዑላን መሳፍንትን፥ ክቡራን መኳንንትን፥ ዓይናሞች ሊቃውንትን በሥጋ፥ በነፍስ ወልዳ ያሳደገች ቅድስት ቤተ ክርስቲያን የሌላ የማትፈልግ የራሷንም የማትለቅ ነች፡፡ ስለሆነም ይህችን ታላቅ ቤተ ክርስቲያን ከሙሉ እምነቷ፥ ሥርዓቷና ክብሯ ጋር እመራለሁ ብለው በሥጋ ወደሙ የማሉት አባ ጳውሎስ ከእምነቷ፥ ከሥርዓቷና ከክብሯ የሚያወርድ ሥራ መሥራት የለባቸውም ከሠሩ ደግሞ መሐላቸውን አፍርሰዋልና ይህቺን ቤተ ክርስቲያን መምራት የለባቸውም" የሚል ነበር፡፡የቤተ ክርስቲያኒቱን መሪዎች በመምረጥ ረገድ ወታደራዊው መንግሥት የጀመረው ታሪክ ይቅር የማይለው ጣልቃ ገብነት በኢሕአዴግ ዘመንም በመቀጠሉ ቤተ ክርስቲያኒቱ በሁለት ሲኖዶሶች እንድትከፈል ከማድረግ አልፎ ራሳቸውን ከሲኖዶስ በላይ ያስቀመጡ ፓትርያርክም እንዲፈጠሩ ምክንያት ሆኗል፡፡ በመንፈሳዊ ረገድ ሲታይ ደግሞ ቤተ ክርስቲያን ራሷን ለመንፈስ ቅዱስ አመራር በመስጠት ፋንታ ለአምባገነን መሪዎች ፈቃድ አሳልፋ በመስጠቷ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የሚታደሉ መንፈሳውያን ጸጋዎች ሁሉ ከቤተ ክርስቲያንና ከአገልጋዮች ተገፈዋል፡፡ በመሆኑም ይህ ሁኔታ እንዲታረምና ቤተ ክርስቲያን ወደ ቀደመ መንፈሳዊ ልዕልናዋ እንድትመለስ በማሰብ አባቴ አቤቱታውን በጽሑፍ አቀረበ፡፡ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስና በፓትርያርኩ አድራሻ የተላከው ደብዳቤ የተጻፈው ጥቅምት ፲፯ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. ነበረ፡፡ (ደብዳቤው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በአባሪነት ተካትቷል፡፡)ከአባቴ የተላከውን ደብዳቤ የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት የተቀበለው ቢሆንም ምላሹ ዝምታ በመሆኑ ምክንያት ያንኑ ደብዳቤ ለእያንዳንዱ የሲኖዶስ አባል በግል በእጅ እንዲደርስ በማሰብ በየግላቸው በፖስታ ቤት በኩል እንዲደርሳቸው አድርጓል፡፡

በጥቅምት ፲፯ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም.የቀረበው ማመልከቻ መልስ አጥቶ ቆየ፡፡ በኅዳር ፳፫ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. የጻፈው ማመልከቻ ግን በፓትርያርኩ ታይቶ በወቅቱ የቤተ ክህነቱ ሥራ አስኪያጅ ለነበሩት ለአቶ መርስዔ ኅዘን አበበ መመራቱን በታኅሣሥ ፯ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. የፓትርያርኩ የእጅ ጽሑፍ ፊርማ ያረፈበት ትእዛዝ ያመለክታል፡

፡ ለቤተ ክህነት ዋና ሥራ አስኪያጅ ከፓትርያርኩ የተጻፈው ትእዛዝ ለወር ጥቂት ቀናት ሲቀሩት አቶ መርስዔ ኃዘን ለአባቴ ደብዳቤ ጻፉለት፡፡ ደብዳቤውም የሚከተሉት ዋና ዋና ነጥቦች ይዞ ነበረ፡፡

፩ኛ) በጥቅምት ፲፯ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. ና በኅዳር ፳፫ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. የተጻፉት ደብዳቤዎች ለቅዱስ ሲኖዶስ ቀርበው እንደ ነበረ ይገልጣል፡፡

፪ኛ) ጉዳዩ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መንበረ ፓትርያርክ የአስተዳደር ጉባኤ በአስቸኳይ ተጣርቶ እንዲቀርብ መታዘዙን ያመለክታል፡፡

፫ኛ) ጥር ፪ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. ከጧቱ ፫ ሰዓት ጀምሮ በተደረገው የጉባኤው ስብሰባ ላይ አባቴ እንዲቀርብ ጥሪ ደርሶት ከተገኘ በኋላ ደብዳቤዎቹን በንባብ እንዲሰማቸው መደረጉን ያትታል፡፡

፬ኛ) የላከላቸው ደብዳቤዎች ቅጂዎች እሱ ይሠራበት ለነበረው የሊቃውንት ጉባኤ መድረሳቸውንና በእሱ የተላኩ ለመሆናቸውም በፖስታ ቤት ደረሰኝ (ማስረጃ) መረጋገጡን በመጥቀስ አባቴ ተጨማሪ መግለጫ ለመስጠት ጉባኤውን በጠየቀው መሠረት ተጨማሪ ማብራሪያ ወይም መግለጫ ቢኖር በጽሑፍ አዘጋጅቶ ለጥር ፬ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. ከቀኑ ልክ በ ፫ ሰዓት ጠቅላይ ቤተ ክህነት ዋና ጽሕፈት ቤት እንዲገኝ በጥብቅ ያሳስባል፡፡

ጥር ፬ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም. በተደረገው ስብሰባ ላይ የተገኘው አባቴ በተደረገለት ጥሪ መሠረት ቢቀርብም "የአስተዳደር ጉባኤ በሠራተኛና በአሠሪ መካከል ወይም በአስተዳደራዊ ጉዳይ ዙሪያ ያለ ነገርን እንጂ የሃይማኖት ጉዳይን ማየት አይችልም፡፡ እኔ ለቅዱስ ሲኖዶስ ያቀረብኩት አቤቱታ የሃይማኖት ጉዳይ እንጂ የአስተዳደር ጉዳይ አይደለም፡፡ ከሥራ ኃላፊነቴ በሚመነጭ የተጠያቂነት ስሜት ተነሥቼ ላቀረብኩት ጥያቄ ክስ ሳይሆን መልስ ነው የምፈልገው፡፡" የሚል መልስ ሰጥቶአቸው ወጣ፡፡

የቤተ ክርስቲያንን የቀኖናና የሥርዓት ጉዳይ በበላይነት የማየ ሥልጣን ላለው ቅዱስ ሲኖዶስ የተጻፈው የአባቴ ማመልከቻ ለተጻፈለ ባለ አድራሻ ከመድረሱ በፊት ፓትሪያርኩ በግል ሥልጣናቸው እርም በመውሰዳቸው ምክንያት በአባቴ ማመልከቻ ላይ የጻፉት ትእዛ በግልጽ እንደሚያሳየው ለመንፈስ ቅዱስ ጻኝነት የቀረበው ጉዳ በአስተዳደር ጉባኤ እንዲታይ ግድ ሆነ፡፡

ለእግዚአብሔር እንኖራለን፡፡
ብንሞትም ለእግዚአብሔር እንሞታለን፡፡

የጥቅምት ወር ፲፱፻፺፰ ዓ. ም.የቤተክርስቲያቱ አጠቃላይ ጉባዔና የሲኖዶሱ መደበኛ ስብሰባ ጊዜው ደረሰ፡፡የአጠቃላይ የቤተ ክርስቲያን ዓመታዊ ጉባኤ በመደበኛነት በዓመት ሁለት ጊዜ የሚካሄድ ሲሆን አንደኛው በጥቅምት ወር ሌላኛው ደግሞ በግንቦት ይከናወናል፡፡ በዚሁ መሠረት በጥቅምት ወር በ፲፱፻፺፰ ዓ. ም. መክናወን የነበረበት ጉባኤ ሲካሄድ አባቴ የሲቃውንት ጉባኤን ወክሎ ተገኝቶ ነበር፡፡

በመጀመሪያው ቀን ጉባኤ በጸሎት የከፈቱት ፓትሪያርኩ አባ ጳውሎስ ነበሩ፡፡ ትምህርት ለመስጠት መንደርደሪያ ያደረጉትን ጥቅስ ያነበቡት ከዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ ፲፭ ነበር፡፡ "እኔ የወይን ግንድ ነኝ፥ ገበሬውም አባቴ ነው፤" በማለት የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር ካሳተመው መጽሐፍ ቅዱስ ላይ አነበቡ፡፡ ይህ ጥቅስ በግዕዙ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ የሰፈረው "አነ ውእቱ ሐረገ ወይን ዘጽድቅ ወአቡየ ተካሊሁ፣ " ተብሎ ሲሆን ወደ አማርኛ ሲመለስ "እውነተኛ የወይን ግንድ እኔ ነኝ፤ ተካዩ አባቴ ነው፤" የሚል ትርጉም ይሰጣል፡፡

በአባቴ ትምህርት መሠረት ጌታችን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን የተናገረው በነቢዩ በኢሳይያስ ትንቢት በምዕራፍ ፭ "እንሲከ መኀሌተ ለፍቁርየ ፥ አጸደ ወይን አነ ለፍቁር በብሔር ጥሉል" "ለወዳጄ የሕመም ዜማ አዜማለሁ፥ በዚህ የወይን ቦታ አለኝ፡፡ በውስጡ የተመረጠ ወይን ተከልኩ፡፡ ዙሪያውንም አጥር አዘጋጀሁለት፡፡" ተብሎ የተነገረውን መሠረት በማድረግ ነው፡፡

በወይኑ እርሻ ውስጥ "የተመረጠ ወይን ተክልኩኝ" ማለቱ እራሱ እግዚአብሔር ልጁን ከቤቱ ይሁዳ እንዲወለድ ማድረጉን ለመግለጥ ሲሆን ጌታም የጠቀሰው ይህንኑ ነው፡፡ "እውነተኛ የወይን ሐረግ እኔ ነኝ

ተክዩ አባቴ ነው" ብሎ ከቤተ ይሁዳ ከቅድስት ድንግል ማርያም እንዲወሰድ የአባቱ ፈቃድ መሆኑን የገለጠበት ነው፡፡[53]

ስንቶቹን የግዕዝ ሊቃውንት ያፈራች ቤተ ክርስቲያንን የሚመሩ ፓትሪያርክ እጅግ ብዛት ባላቸው የጉባኤው ተሳታፊዎች ፊት ይህንን ከመሠረተ ሐሳቡና ከምስጢሩ የተራራቀ ጥቅስ አነበቡ፡፡ ወደ ቀጣዩ መርሐ ግብር የሚያሸጋግረውን ንግግርና የመክፈቻ ጸሎት ካደረጉ በኋላ የዕለቱ የጉባኤው ሥራ በመርሐ ግብሩ መሠረት ሲከናወን ዋለ፡፡

ጥቅምት ፲፱ ቀን ፲፱፻፺፰ ዓ.ም.ሰኞ ዕለት የተጀመረው ጉባኤ በአጀንዳው መሠረት ኀሙስ መጠናቀቅ ነበረበት፡፡ ሆኖም በተለያየ ምክንያት ተራዝሞ ዓርብ ተጠናቀቀ፡፡ ለመራዘሙ ምክንያት የነበረው ጳጳሳቱ በሙሉ ረቡዕ ዕለት ይከበር የነበረውን የአቡነ አረጋዊን በዓል ለመሳተፍ በጻድቁ ስም የተቀረጸ ጽላት ባለባቸው አድራትና ገዳማት በመሄዳቸው ነው፡፡

ስለ ጉዳዩ በዋዜማው ማክሰኞ ዕለት በተሰጠው መግለጫ መሠረት ከሆነ በአዲስ አበባ ውስጥ ከጊዜ ወደ ጊዜ በብዛት መከበር የጀመረውን የአቡነ አረጋዊን በዓል ጳጳሳት በሙሉ በዓሉ በሚከበርባቸው አብያተ ክርስቲያናት ተገኝተው ለማክበር ተስማምተው ነበር፡፡ ስለዚህ ቀሪዎቹ የጉባኤ ተሳታፊዎች በኮሚቴ ተዋቅረው በቀኑና ማክሰኞ በቀረቡ ሪፖርቶች ላይ ውይይት እያደረጉ እንዲቆዩ ትእዛዝ ተሰጣቸው፡፡ የተዋቀሩት ኮሚቴዎች በአራት ቡድን ተከፋፍለው ረቡዕ ዕለትን በውይይት አሳለፉ፡፡ አባቴ በየትኛውም ኮሚቴ ውስጥ ባለመኖሩ ቀኑን ያሳለፈው በቢሮው ውስጥ ነበር፡፡

---

[53]የቃላት ትርጉም የሚፈጥሩት ችግር በሃይማኖት ትምህርት ላይ የሚያስከትለው መዘዝ ብዙ በመሆኑ እንዲህ መሪዎች በከፍተኛ ደረጃ የተቀመጡም ቢሆኑ መጠንቀቅ እንዳለባቸው አባቴ ያምናል። ይህ ግምት ውስጥ ሳይገባ ከሌሎች ጋር ውሳኔትን ለማጥበቅ ብቻ ሲባል በማኅበር ከተዛፈው መጽሐፍ ቅዱስ ፓትሪያርኩ የሰጡት ትርጉም "ክብሬው አባቴ ነው"፣ በማለት ያልተዛፈ መልእክት ይሰጣል። በተለይ ሊቃውንቱ ከሚያመለጥሩበት ትርጉም አንጻር ሲታይም ልዩነቱ እጅግ የጎላ ነው።

በማግሥቱ ኀሙስ ዕለት ጉባኤው በአቡነ ናትናኤል ጸሎትና ትምህርት ከተከፈተ በኋላ በውጪው ዓለም የሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ተወካዮች ሪፖርት አቀረቡ፡፡ ከነሱ መካከል ከካሪቢያን ደሴቶች፣ ከእንግሊዝና ከጀርመን የመጡ ተወካዮች ሪፖርት ካቀረቡ በኋላ ከምሳ ሰዓት በኋላ በነበረው መርሐ ግብር ረቡዕ ዕለት ስብሰባ ያደረጉት የአራቱ ኮሚቴዎች የውይይት ማጠቃለያ መግለጫዎች ቀረቡ፡፡

በዚህ ዕለት በጉባኤው ላይ ተገኝቶ የነበረው አባቴ እንደ ነገረኝ፤ አራቱም ኮሚቴዎች ያቀረቡት የማጠቃለያ ሐሳብ በመልክ በመልኩ ተለድሮ ይቀመጥ ቢባል ከሁለት ፍሬ ሐሳቦች የሚበልጥ መልክ አልነበረውም፡፡ አንደኛው ስለ ልማት ጉዳይ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ተሐድሶ እየተባለ ስለሚጠራው አዲስ ንቅናቄ ነበር፡፡ ልማትን አስመልክቶ በቀረበው የማጠቃለያ መግለጫ ውስጥ የደን ልማትን ስለ ማልማት ሐሳብ ከአራቱም የኮሚቴ ተወካዮች የቀረበ ሲሆን ተሐድሶን በተመለከተም ይህንን አዲስ ንቅናቄ መቃወም ተገቢ ስለ መሆኑ እየተደጋገመ ተነገረ፡፡

ቀደም ብሎ ከአራቱ ኮሚቴዎች የቀረበውን መግለጫ በተመለከተ ተጨማሪ ሐሳብ ከሰጡ የጉባኤው ተሳታፊዎች መካከል "የሰማይን ወፎች እዩ አይዘሩም አያጭዱም" የተባለው አለአግባብ ነው፡፡ ሠርቶ መብላትን የሚከለክል ነው፡፡ ይህን እየጠቀሱ ሰውን ማቦዘን አይገባም፡፡ እያሉ ንግግር ያደረጉ ሰዎች ነበሩ፡፡ ሐሳብ ያላችሁ አስተያየት ስጡ ተብሎ ለተሳታፊዎች ዕድል በተሰጠ ቁጥር እጁን ሲያወጣ የበረው አባቴ በመጨረሻ ዕድል ደረሰው፡፡ ከዚያም በጠቅላላ የጉባኤው ቀናት በተከናወነው ሁሉ የተሰማውን እንደሚከተለው ተናገረ፡፡

> *"ብፁዕ ወቅዱስ ፓትሪያርክ፣ ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት፣ ክቡራን የዚህ ጉባኤ ተሳታፊዎች፣ እኔ ዛሬ ለሊቃነ ጳጳሳት የማቀርበው ሐሳብ አለኝ፡፡ 'የሰማይን ወፎችን እዩ አይዘሩም፣ አያጭዱም' የተባለው አለአግባብ ነው፣ ሠርቶ መብላትን የሚከለክል ነው፤*

ይህን እየጠቀሱ ሰውን ማበዘን አይገባም እያሉ የጌታን ቃል የሚተቹ ነበሩ፡፡ የጌታ ቃል አይተችም፡፡ እሱ በኃያልነቱ በጌትነቱ የተናገረው ቃል ስለ ሆነ እንደ ትእዛዙ መቀበል ችግራችንን የምናስወግድበትን መንገድ መከታተል እን[…] የጌታን ቃል መተቸት አፈላጊ አይደለም፡፡ ሌላው ደግሞ ስለ ሃይማኖት ሌላውን እንወቅሳለን፡፡ ከዳ+ሽሽ+ ነቀፌ እያልን፡፡ ይሄን ከማለታችን በፊት መጀመሪያ እኛ ራሳችን መስብሰብ አለብን፡፡ ቤተ ክርስቲያኒቱ ራሷ መንገዷን ለይታ መሄድ ነበረባት፡፡ጌታ በሉቃስ ፲፬፥ ፳፮ ሲናገር 'ዘይመጽእ ኀቤየ ዘይፈቅድ ይትልወኒ፡፡ ወዘይጸልእ አባሁ ወእሙ ብዕሲቶ፣ ቤቶ ወውሉዶ፣ አኀዊሁ ወአኀቲሁ፣ ወአዲ ነፍሶኒ አመኢያሁ አይክል ከዊነ ረድእየ፡፡ ሊከተለኝ ወዶ ወደ እኔ የሚመጣ አባቱን፣ እናቱን፣ ሚስቱን፣ ቤተሰቡን ልጆቹን ወንድሞቹን እህቶቹን የራሱን ሕይወት ሳይቀር የማይጠላ የእኔ ደቀ መዝሙር ሊሆን አይችልም' ብሏል፡፡ ይህን አዋጅ ይዘው እነ ቅዱስ ጳውሎስ 'ወውስቴትነ ዘለርእሱ የሀዩ ወዘለርእሱ ይመውት + ከመካከላችን ለራሱ የሚኖር ለራሱ የሚሞት የለም አይኑር፡፡ እመኒ ሀየውነ ለእግዚአብሔር ነሀዩ + ወእመኒ ሞትነ ለእግዚአብሔር ንመውት፡፡ ለእግዚአብሔር እንኖራለን፡፡ ብንሞትም ለእግዚአብሔር እንሞታለን፡፡ እመኒ ሀየውነ ወእመኒ ሞትነ ለእግዚአብሔር ንሕነ፡፡ ብንኖርም ብንሞትም እኛ ለእግዚአብሔር ነን፡፡ ሮሜ ፲፬+ ፯፡፡ ውእቱ ሞተ በእንተ ኵሉ ከመ አለ የሀይው አኮ ለርእሱ ፡፡ ለእለ ዘየሀይው፡፡ ዘእንበለ ለዘሉ ዘበእንቲአሆሙ ሞተ፣ ወሀይወ፡፡ እሱ ስለ ሁሉ ቤዛ ሆኖ ስሞተላቸው ለሕያው አምላካቸው እንጂ፡፡" ፪ኛ ቆሮንቶስ ፭+ ፲፭ ብለው ጻፉ፡፡"

ብፁዓን አበው! እንኳን እናንተ ማንኛውም ክርስቲያን ለራሱ የሚኖር+ ለራሱ የሚሞት የለም፡፡ የሚኖር ለእግዚአብሔር+ የሚሞትም ለእግዚአብሔር ነው፡፡ እናንተማ መጀመሪያ በፈቃድ ወደ ምንኩስና ስትሄዱ ለራሳችሁ ለእግዚአብሔር ብላችሁ ትታችሁት ሄዳችኋል፡፡ አሁን ደግሞ በምርጫ

ለእግዚአብሔር ሆናችኋል፡፡ ለራሳችሁ መኖር፡ ለራሳችሁ መሞት የማትችሉ ስለ ሆናችሁ መኖራችሁም መሞታችሁም ለቤተ ክርስቲያን ነውና የዚች ቤተ ክርስቲያን አቅጣጫ እንዴት ነው? አሁን ያለችበትን ሁኔታ እንዴት ታዩታላችሁ? አሁን እኮ ታሪኳ፣ ክብሯ፣ ሃይማኖቷ በመታፈን ላይ ነው፡፡ ከሁለቱ መናፍቃን መናብርት ጋር ከሮማና ከቁስጥንጥንያ ጋራ የተጀመረውን ጓደኝነትና ማኅበር እንዴት ነው የገመታችሁት? በምን ሁኔታ ነው ያዩችሁት? በሮምና በኢትዮጵያ መካከል ምን ያህል ገደል አለ? ምን ያህል ገደብስ አለ? ስንት ደም ፈሷል? ስንት ዐጽም ተከስክሷል? ከ፬፻፶፩ ዓ.ም. ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ አንድ ቀንም የተገናኘንበት ጊዜ የለም፡፡ ቁስጥንጥንያ የማን ናት? መንፈስ ቅዱስ ሕጹጽ ያለ መቅዶንዮስ + ሁለት አካል ሁለት ባሕርይ ያለ ንስጥሮስ+ አንድ አካል ሁለት ባሕርይ ያለ ፍላቢያኖስ+ ይህንኑ ሐሳብ የደገፈው የኬልቄዶን ጉባኤ በንጉሥ መርቅያንና በንግሥት ብርክልያ ደጋፊነት የተሰየሙባት የመርዝ ብልቃጥ አይደለችምን? የቁስጥንጥንያው ፓትርያርክስ የዚህ ሥዩም አይደለም? እንዴት ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ብላ ልትቀበለው ቻለች? መናፍቁን እንዴት ቅዱስ ብላ ለሕዝቧ ታስተዋውቃለች? እንዴትስ ቅዱስ ብላ ቤተ መቅደሷን ታስረግጣለች? ይሄ እንዲጠና እፈልጋለሁ፡፡ጉዳዩን የዛሬ ዓመትም ጥያቄ አቅርቤበት ነበረ፡፡ ለዚህም በጉባኤ ካቀረብኩት በኋላ ሲኖዶሱ እንዲያጠናውና ውሳኔ እንዲሰጥበት በማለት ጥቅምት ፳፯ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ. ም. የተጻፈ ደብዳቤ ለሲኖዶስ ጽ/ቤት ሰጥቻለሁ፡፡ ያንን የማይቀበለኝ ቢሆን ኅዳር ፳፫ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ.ም.በፖስታ ቤት አስተላልፌአለሁ፡፡ እስከ ዛሬ መልስ አላገኘሁም፡፡ ዛሬ በጉባኤ መናገር እፈልጋለሁ፡፡ እና የጌታ ትእዛዝም ሞክረህ ሞክረህ ሳይቻል "ንገራ ለቤተ ክርስቲያን፣ ለቤተ ክርስቲያን ጉባኤ ንገር" ነው የሚል፡፡ ዛሬ ምልዓተ ጉባኤ ነው፡፡ ለዚህ ምልዓተ ጉባኤ ነግሬአለሁ፡፡ ከነዚህ ከሁለቱ መናፍቃን መናብርት ጋር ያለው ግንኙነት ተጠንቶ ውሳኔ እንዲሰጥበት፣ ፩ኛ፣ ሰቤዛ ዓለም ልጁን አሳልፎ በስጠ

በእግዚአብሔር አብ ጸጋ፣ ራሱን ለቤዛ ዓለም አሳልፎ ለሠዋ ባደረገ በእግዚአብሔር ወልድ ፈቃድ፣ እግዚአብሔር ወልድ በደሙ የዋጃትን ቤተ ክርስቲያንን እንዲጠብቁ ጳጳሳትን ሲኖዶሱን በሾመ በመንፈስ ቅዱስ ስም ተማጽኜ አቤቱታዬን አቅርቤአለሁ፡፡ "

በማለት ምክር፣ ወቀሣ፣ ቅሬታና አቤቱታ የተቀላቀለበትን ንግግር አደረጉ፡፡ ይህ ንግግር አባቱ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ስብከተ ወንጌል አዳራሽ ያደረገው የመጨረሻው ንግግሩ ነው፡፡

አባቱ በንግግሩ ላይ ይበልጥ ትኩረት ያደረገውና ጥያቄዎቹን የሰነዘረው ወደ ፓትርያርኩና ወደ ሊቃነ ጳጳሳቱቢሆንም ንቡረ እድ ኃይለ ልዑል ወልደ ገሪማና ንቡረ እድ ክፍለ ዮሐንስ የተባሉ ሹማምንት በየተራ እየተነሡ በአባቱ ንግግር ላይ ከቁም ነገር ይልቅ ዘለፋና ስድብ የበዛበት ትችት እየሰጡ ተቀመጡ፡፡ በተለይ ንቡረ እድ ክፍለ ዮሐንስ የተባሉት ብዙ የዘለፋ ቃላት ከተናገሩ በኋላ "ቅዱስ ፓትርያርኩ ሥነ ሥርዓት ብለው ማስቆም ሲገባቸው በትዕግሥት ማዳመጣቸው እንደ ተአምር የሚቈጠር ነው!"አሉ፡፡ ከእነሱ በመቀጠል የተናገሩት መጋቤ ምስጢር ወልደ ሩፋኤል ፊታሊ የሚባሉት ነበሩ ፡፡

የእሳቸው አስተያየት ደግሞ በተረትና ምሳሌ የታጀበ ነበረ፡፡ ተረቱም ከዚህ የሚከተለው ነው፡፡

"ሦስት እህቶች ጭር ባለ ሌሊት ጫካ ሄዱ፡፡ ጅቦች ተሰባስበው እንብላቸው ብለው ከበቧቸው፡፡ ከዚያም፤

"ሳንጠይቃቸው እንዴት እንበላቸዋለን?" ብለው ከመከሩ በኋላ፤

"እናንተ በዚህ ጭር ያለ ሌሊት ጫካ የወጣችሁ ማን ያድነናል ብላችሁ ነው? ብለው ጠየቋቸው፡፡ አንዷ እህያ፤

"ሰማይን እምኚ ነው፡፡" አለች፡፡ ጅቦቹም ሰማይ ተንዶ የተጫነን እንደሆነስ ብለው ዝም አሉ፡፡ ሁለተኛውን ሲጠይቁት ደግሞ፤

"ምድርን እምኚ ነው፡፡" አላቸው፡፡

በዚህን ጊዜ ጅቦቹ፤

"ምድር እኮ ምናልባት እንደ ዳታን እንደ አቤሮን ትውጠን ይሆናል፡፡" አሉ፡፡ ሦስተኛውን አንተስ ሲሉት፤

"እኔማ እናንተን እምኚ ነው፡፡" አላቸው፡፡ እነሱም ተሰብስበው በሉት፡፡ ለመሆኑ አለቃ አያሌው ይሄን የተናገሩት ማንን ተማምነው ነው?" በማለት ንግግራቸውን በጥያቄ ዘግተው ተቀመጡ፡፡

ከመጋቤ ምስጢር ወልደ ሩፋኤል በመቀጠል የተናገሩት አቡነ አረጋዊ የተባሉት ሊቀ ጳጳስ ነበሩ፡፡ እሳቸውም የዘለፋና የስድብ ቃላትን በመጠቀም ብዙ ከተናገሩ በኋላ አባቱ የተናገረው ሁሉ አግባብነት የሌለውና ድፍረት መሆኑን ገልጠው ይቅርታ እንዲጠይቅ አሳስበው ተቀመጡ፡፡

ከአባ አረጋዊ ተከትለው የአባ ገሪማ ጸሐፊ የነበሩት ጌታቸው ኀይሌ የበኲላቸውን ዘለፋ አዘል የወቀሣ መልስ ሰጡ፡፡ ቀጥሎ ተናጋሪ አባ ገሪማ ነበሩ፡፡ እሳቸው ደግሞ፤

"የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከ፲፱፻፶፩ ዓ. ም. ጀምሮ ምንም ዓይነት ግንኙነት ባታደርግ ቆይታ አሁን ለኢኮኖሚ ትብብር ሲባል ያ ቀርቶ በመረዳዳት መልክ እንድንገናኝ ስለ ተደረገና አዲስ አቋም ስለ ተዋቀረ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከዚያ ወዲህ አብራ ነው ያለችው፡፡" የሚል መልስ ሰጡ፡፡

ከአባ ገሪማ በመቀጠል የንግግር ተራው የፓትርያርክ አባ ጳውሎስነበረ፡፡ እሳቸው ረዘም ያለ ንግግር አደረጉ፡፡ የተናገሩት በአጭሩ ሲቀመጥ፤

"ጀሆቺ ቤተ ክርስቲያን አስተምራቸው ቤተ ክርስቲያንን እየተሳደቡ ማስቸገራቸውን፥ በልዩ ልዩ ጋዜጣና ሬዲዮ ሁሉ መሳደባቸውን እናውቃለን፡፡ አሁንም እኛ እርምጃ እንወስዳለን፡፡ የሚጠይቁ ከሆነ ይቅርታ ይጠይቁ ስድበውናል፤" የሚል ነበረ፡፡

ከፓትሪያርኩ ንግግር በኋላ አባቴ ተናገረ፡፡

"እኔ ስድብ አልተሳደብኩም፡፡ ከሁለቱ መናብርት ጋር ያደረጋችሁትን ግንኙነት እንድትመረምሩ በእግዚአብሔር አብ፥ በእግዚአብሔር ወልድ፥ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ስም ተማጽኜ እቤቱታ አቅርቤአለሁ፡፡ ብታጠኑ አጥኑት ባታጠኑ ተዉት፤" ካለ በኋላ ቁጭ አለ፡፡

ከአባቴ ንግግር ተከትሎ እንደገና አባ ገሪማ ተነሡና "ከፓፓው በላይ ካቶሊክ የለም እንደሚባለው ከሲኖዶሱ በላይም ክርስቲያን የለምና ምንም ማድረግ አይችሉም፤" የሚል መልስ ሰጡት፡፡

ከአባ ገሪማ በመቀጠል የጴጥሮስ ወጳውሎስ ቤተ ክርስቲያን አለቃ ንቡረ እድ ክፍለ ዮሐንስ ተነሥተው የሚከተለውን ተናገሩ፡፡ "እርስዎ ጳውሎስን ቢጠቅሱ እኛም ጳውሎስን እንጠቅሳለን፡፡ ጳውሎስ ራሱ ለአይሁዳዊ እንደ አይሁድ ለአረማዊ እንደ አረማዊ ሆንኩ ብሎ የለም ወይ፤ ግን እኔ የእግዚአብሔርን ሕግ ሳልዘነጋ ነው ብሏል፡፡ እና እኛስ የራሳችንን ይዘን ከሌላውጋ ብንሆን ምን አለበት?" በማለት ተናገሩ፡፡ ከንቡረ እዱ ንግግር በኋላ አዳራሹ በጸጥታ ተዋጠ፡፡ ከዚያ በኋላ ማንም ምንም አላለም፡፡

ጉባኤው መፈጸም የነበረበት በዚያን ዕለት ቢሆንም ረቡዕ ዕለት በተጨመረው አዲስ መርሐ ግብር ምክንያት አንድ ቀን ወደ ኋላ ተገፍቶ ነበር፡፡ በዚሁ መሠረት ተሳታፊዎች በማግስቱ እንዲገኙ ማሳሰቢያ ተሰጥቶ የኀሙስ ዕለቱ ውሎ በዚሁ ተቋጨ፡፡

በማግስቱ ዓርብ ጠዋት ስብሰባው ቀጠለ፡፡ ጉባኤውን በጸሎት የከፈቱት የደቡብ ኦሞ ሊቀ ጳጳስ አቡነ ቄርሎስ ነበሩ፡፡ ትምህርታቸው ለቅዱሳን በሚሰጡ የቅድስና ማዕረጋት ላይ ያተኮረ ነበረ፡፡ የትምህርቱ ፍሰት ወዲህ ወዲያ የመዋዠቅ ነገር ይታይበት ነበር፡፡ እንደ ምንም ብለው ወደ ማጠቃለያው አደረሱትና የሰሞኑ ውይይት ዋነኛ ዒላማ ከነበረው ከአባቴ ጥያቄ ጋር ንግግራቸውን ካገናኙ በኋላ አባቴ በጉባኤው ላይ ያደረገው ንግግርና ከዚያ ቀደም በአሜሪካ ሬዲዮ ለተደረገለት ቃለ መጠይቅ የሰጠው መልስ አሳፋሪ መሆኑን በመግለጥ በየነው ሁሉ በጣም ማዘናቸውን አስታወቁ፡፡ በመቀጠልም ኮሚቴ ተመርጦና ተሰይሞ የአለቃ አያሌውን ቃል እንዲቀበልና እመለሳለሁ ይቅርታ እጠይቃለሁ ቢሉ እንዲመለሱ አለበለዚያ ግን ይህ ጉዳይ ሊታሰብበት ይገባል በማለት ሐሳባቸውን ቋጩ፡፡

አባ ቄርሎስን ተከትሎ አባቴ እሳቸው በተናገሩት ላይ ሐሳቡን ለመስጠት እጁን አውጥቶ ነበረ፡፡ ነገር ግን የመናገር ዕድል አልተሰጠውም፡፡ ፓትሪያርኩ አባ ቄርሎስን ካመሰገኑ በኋላ ቀጣዩን የንግግር ተራ ተቀማጭነታቸው በእንግሊዝ ሆኖ በአውሮፓ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሊቀ ጳጳስ ለነበሩት ለአባ ዮሐንስ ሰጡ፡፡

አባ ዮሐንስ ያደረጉት ንግግር የሚመለከተው ለሮማ የተደረገውን የፓትሪያርኩን ጉብኝት ነበረ፡፡ አባ ጳውሎስ ሮማን በጐበኙ ጊዜ የአውሮፓ ሊቀ ጳጳስ እንደ መሆናቸው መጠን ሀብረዋቸው እንደ ነበሩ ገለጡ፡፡በመቀጠልም፤ ከፓትሪያርክ አባ ጳውሎስ ጋር ሆነው የሮሙን ፓፓ ባገኟቸው ጊዜ፤

"ሁላችን አንድ ክርስቶስን ነው የምንሰብከው እና እንፈራረም" ሲሏቸው አባ ጳውሎስ ፈቃደኛ ሆነው ባለመገኘታቸው ምክንያት ቅርታ ተፈጥሮ ከመለያየታቸው በስተቀር ምንም ያደረጉት ንግግር የለም ብለው ተቀመጡ፡፡

አባ ዮሐንስ ይህንን ምስክርነት የሰጡት እጅግ በቀዘቀዘ አንደበት ሲሆን እንደ ቀደምት ተናጋሪዎች አባቴን ወደ መዝለፍም ወደ መስደብም አልሄዱም፡፡ ከአባ ዮሐንስ ቀጥሎ የተናገሩት የምዕራብ ሐረርጌ ሊቀ ጳጳስ የነበሩት አባ ኤልያስ ነበሩ፡፡[54]

አባ ኤልያስ በድሬዳዋና በሐረርጌ ተሐድሶ የሚባለው ክፍል ያደረሰውን ችግር ለጉባኤው በዝርዝር ካቀረቡ በኋላ አባቴ ባነሣው ሐሳብና በተያያዥ ጉዳዮች ዙሪያ የሚከተለውን ተናገሩ፡፡

"አሁን እኔ ለዚህ ጉባኤ የማሳስበው የሚከተለውን ነው፡፡ እንደምታውቁት ቤተ ክርስቲያን ያለችው በችግር ላይ ነው፡፡ ከግራም ከቀኙም ጠላት እየበዛ ነው፡፡ በዚህ ላይ ደግሞ እኛ መካከል ጠብ መፈጠሩ እነሱን የሚያስደስት እንጂ ቤተ ክርስቲያንን የሚጠቅም አይደለም፡፡ ትናንት አባታችን አለቃ አያሌው በሰጡት አስተያየት አንዳንድ ሰዎች ከባድ ቃል ተናግረዋል፡፡ አባታችን ፓትርያርኩ ግን በኋላ ወደ ሰላም የሚያመለክት ቃል መናገራቸውን አስታውሳለሁ፡፡ ዛሬ ግን እንደገና ምን እንደ ተጨመረ አላውቅም እንዋጋዋለን የሚል ቃል ሲናገሩ ሰምቻቸዋለሁ፡፡ የሚያሳዝን ነው፡፡ በየመስኮቱ ቀዳዳ አሰፍስፈው "ተሰብስበው ምን አደረጉ? ምን ውጤት አመጡ ? ለሚሉትና የእነሱ ስብሰባ ምን ዋጋ አለው፤ ተጣልተው ተለያዩ" ብለው በጋዜጣ ከሚነዙት ይልቅ አሁን ብንመልሰው ይሻላል፡፡ ቅዱስ ፓትርያርኩ ይቅርታ ያድርጉ ካሉ በኋላ፣ አባታችን አለቃ አያሌውም በሃይማኖት ምክንያት ብዙ ጊዜ የሚቀረቀሩበትና መላ ሕይወታቸውንም መሥዋዕት ያደረጉበት መሆኑን ሁላችንም እናውቃለን፡፡ እኛም ልጆችዎ ነን እዚህ ውስጥ ያለነው ሃይማኖቱን ለመጠበቅ የሚቻለንን ሁሉ እናደርጋለን፡፡ አሁን ያለው ቅርታ ግን በይቅርታ እንዲፈታ ፈቃድ ያድርጉልን፤" በማለት ንግግራቸውን አጠናቀቁ፡፡

የመጨረሻውን የንግግራቸውን ክፍል በሚያቀርቡበት ጊዜ በጣት ከሚቆጠሩ ጥቂት ሰዎች በስተቀር ጠቅላላ በአዳራሹ የነበረው ሰው ሁሉ ከመቀመጫው ተነሥቶ በከፍተኛ ጭብጨባ አጀባቸው፡፡ ነገር ግን ገና ንግግራቸውን ከመጨረሳቸው ፓትርያርኩ፤

"ጊዜው አይደለም፡፡ እርስዎ የሚናገሩ እለጊዜው ነው፡፡ ሁሉም በጊዜው ነው መነገር ያለበት፡፡ የትናንትናውን በጊዜው አቁመነው ቢሆን ኖሮ እዚህ ድረስ አይደርስም ነበርና አሁንም ይህንን ጉዳይ መንካት በፍጹም አይቻልም፡፡ ጉዳዩ በሚታይበት ይታያል፡፡ ይቅርታ ቢጠይቁ ይጠይቃሉ፤ ባይጠይቁ እንደ ሁኔታው ይፈጸማል፡፡" በማለት የማመናጨቅና የተግሣጽ ድምጸት ባለው የንግግር ቃና ተቆጥተው አስቀመጧቸው፡፡

የጉባኤው የመጨረሻ መግለጫ በሻዩ ክፍለ ጊዜ ይቀርባል ተብሎ ቢጠበቅም ባለመድረሱ ከምሳ ሰዓት በኋላ ላለው ክፍለ ጊዜ ተላለፈ፡፡ በሻዩ ክፍለ ጊዜ አባ ቄርሎስና አባ ኤልያስ በተናገሩት ላይ አባቴ አስተያየቱን ለመስጠት በተደጋጋሚ እጁን ቢያወጣም ፓትርያርኩ ዕድል ሊሰጡት ፈቃደኛ ሆነው አልተገኙም፡፡ በዚህ ምክንያት በዚያ ጉባኤ ውስጥ የእሱ መገኘት ጥቅም የሌለው ሆኖ ስለ ታየው ከምሳ በኋላ በነበረው ስብሰባ ላይ አልተሳተፈም፡፡ ብዙዎችን ባስተማረበት፣ ተከራክሮ በረታበት፣ "አለቃ መቼ በተናገሩ" ተብሎ እንደ ትንግርት በተደመጠበት በዚያ የጉባኤ አዳራሽ ውስጥ ብዛት ያላቸው የስድብና የፌዝ እንዲሁም የዛቻ ቃላት ሲወርዱበት በጸጋ ተቀበለ፡፡

የቤተ ክርስቲያን ቀኖናና ሥርዓት ለምን ተጣሰ ብሎ በመጠየቁ ምክንያት ለመጻፍና ደግሞ ለመናገር የሚከብዱ ብዙ የስድብና የዘለፋ ቃላት አባቴ ላይ እንደ በረዶ ሲወርዱበት፣ ስለ እግዚአብሔር ክብር በመናገሩ ምክንያት የለው ክብር የሚገዳቸው ሰዎች ወንጀለኛ አድርገው

[54]ብፁዕ አቡነ ኤልያስ፣ በደብረ አሚን ተክለሃይማኖት ቤተክርስቲያን አባቴ ቅኔ ካስተማራቸው ደቀመዛሙርት መካከል ናቸው። የቤተክርስቲያንን ቀኖናና ሥርዓትም አስተምሯቸዋል። ስለ አቡነ ኤልያስ በሳምንቱ በቅዱስ ፓትርያርኩ አባ ተክለሃይማኖት ዘመን ከሆኑት "አባ አበበ" እየተባሉ ይጠሩ ወደ ነበሩበት ዘመን እመለሳለሁ። ሀሳዊት ጀምሮ የማውቀው ስብእናቸው እርጋታ የተላበሰ ነው። (ክ)ሊ፣ አስተዋይ፣ እጅግ መንፈሳዊ መሆናቸውን ለመግለጽ ብዙ የሚያስቸግሩ ሰው አልነበሩም። ከአባቴ ጋር ሲነጋገሩ ግድግዳ ደስ ይላል። የሚነጋገሩባቸው አርእስት ሁሉ ለመስማት ደስ የሚያሰኝ በፍሬ ነገር የተሞሉ ነበሩ። ከሰሳት አንድ ቀን ወደቤታችን መጥተው ለአባቴ ስለነገሩት ሁለም በመጠኑ የማስታውሰው ነገር አለ። የሁለት ዝርዝር ነገር ትዝ አይለኝም። ነገር ግን አባቴ የነገሩትን ሁለም ጭንና የእሳቸው ሁኔታ አልተረሳኝም። አባቴ የነገሩትን ሁለም ካዳመጠ በኋላ "ለማዕረግ ጵጵስና ትደርሳለህ። ግን የምትሾምበት ዘመን ፈተና የሚበዛበት ነው።" አላቸው። ፊታቸው ላይ ግዝን ያዘለ ነበር። "የኔታ! ይጸልዩልኝ።" አሉት። እሱም "እምላክ ተክለ ሃይማኖት ከነተ ጋር ይሁን!" አላቸው። ይህ ነገር የተፈጸመበት ወሩ ትዝ ባይለኝም ዓመተ ምሕረቱ ግን [illegible]

ሲዘልፉት ምን እንደ ተሰማው ጠይቄው ነበር፡፡ በሰጠኝ መልስ መሠረት በቤተ ክህነት አገልግሎት ከኖረባቸው ዘመናትና ብዙ ሥራ ከሠራባቸው ቀናቶች ሁሉ እንዚያ የመጨረሻ የጉባኤ ቀናት በይበልጥ ወደ እግዚአብሔር የቀረበባቸው ሰዓታት ሆነው እንደ ተሰሙት ነው የነገረኝ፡፡ እያንዳንዱ ለድብና ዘለፋ ከተናጋሪዎቹ አንደበት በተነገሩባቸው ሰዓታት ሁሉ በመከፋት ፈንታ ከፍተኛ ደስታ ይሰማው እንደ ነበረና ስለ ሃይማኖቱ ለመሰደብ፣ ለመናቅና ለመንቋሸሽ በመብቃቱ መደሰቱን ነግሮኛል፡፡

አባቴ ጠቅላላ ሁኔታውን ከሐዋርያዊ ተልዕእኮው አንጻር ሲገመግመው ከዚህ እንደሚከተለው እጠቃሎታል፡፡

"ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሰጠው ተስፋ መሠረት ስለ ሃይማኖት ክርስቲያኖች የሚቀበሉት ተግሣጽ፣ ዘለፋ፣ ነቀፋና የተለያዩ የግፍ ሥራዎች ዋጋ እንደሚያስጡ በመጽሐፍ ተገልጧል፡፡ ሐዋርያት ሲያስተምሩ በነበረበት ጊዜ ሊቃነ ካህናት በሀደባባይ ሰድበው ገርፈው ከእንግዲህ ወዲያስ በስሙ እንዳታስተምሩ ብለው ሲያሰናብቷቸው "በስሙ መከራ ለመቀበል ስላበቃቸው ደስ እያላቸው ወጡ!" ነው የሚለው፡፡ ስለ ቤተ ክርስቲያኔና ስለ አገሬ የሚሆነውን፣ የሚጠቅመውን ከመናገር በቀር አልፈ ተርፈ ይሄ ይውጣችሁ ይሄ ይውረዳችሁ ብዬ አላውቅም፡፡ ከዘመን ወዲህ ብዙ ልዩ ልዩ ዓይነት ሁኔታ በቤተ ክርስቲያኒቱ ላይ እየታየ ነው፡፡ በአንድ ጳጳስ ብቻ ሲጠበቅ የኖረ አገር በብዙ ጳጳሳት ሁሉ ነገር ጠፍቶ፣ ሃይማኖቱ ተለውጦ፣ ምግባሩ ተናውጦ እንዳልሆነ ሆኖ ዛሬ አገሪቱ የት እንደ ደረሰች እያየን፣ እያዩ ነው፡፡ ባለፈው ዓመት ከዛሬ ጀምሮ እስክንድርያ እናቴ ማርቆስ አባቴ መቆም አለበት ብለው በሮምና በቁስጥንጥንያ ያደረጉትን ጉብኝት አወድሰው አቀረቡ፡፡ እኔም ይህ ነገር ትክክል አይደለም በማለት፤ ፩ኛ) የጉባኤው ዓላማ ጉብኝት ለማወደስ አይደለም፤ ፪ኛ) ከነዚህ መናፍቃን መናብርት ጋር ግንኙነት የለንም፤ ከሌለን ደግሞ የአባቶቻችን ውግዘት መጣስ አይቻልምና ልንወያይበት ይገባል

ብዙ በጉባኤ ጠየቅኩኝ፡፡ያንን የማይቀበሉ ቢሆን ጥቅምት ፲፯ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ. ም.ና ኅዳር ፩፫ ቀን ፲፱፻፹፯ ዓ. ም. በተጻፉ ደብዳቤዎች በፖሊስም ጭምር አስተባለፍኩኝ፡፡ አፍነው አስቀሩት፡፡ ከዚህ በኋላ የጥቅምት ፲፱፻፹፰ ዓ. ም. ጉባኤ ደረሰ፡፡ የስብሰባው ተሳታፊዎች የደረሰውን የቀኖናና የሥርዓት ነውጥ ከምንም ሳይቆጥሩ፤ ቢቆጥሩትም ደፍረው ለመናገር በመፍራት "ተሐድሶ" የተባለውን ክስተት ብቻ እያነሡ የሃይማኖታችን ጉዳይ ...የሃይማኖታችን ጉዳይ ማለት ሲያበዙ የሚቃወሙት ምክንያቱን ሳይሆን ውጤቱን መሆኑን ባለመገንዘባቸው ነው እኔ ተንሥቼ ሐሳቤን ለመግለጥ የተገደድኩት፡፡ በሌላም በኩል ምንም እንኳ ፓትርያርኩንና ተባባሪዎቻቸውን የተጠናወታቸው ትዕቢትና ማን አለብኝነት አሳባይ ቢሳቸውም የሊቃውንቱ ጉባኤ ሰብሳቢነቴ፣ ከልጅነት እስከ ዕርግና የተጓዝኩበት ክርስቲያናዊ ሕይወቴና ሐዋርያዊ ተልእኮዬ ይህንን ጥያቄ ለማንሣት የሚያስችለኝን መብት የሚያሰጠኝ ነበረ!" በማለት ለምን ጥያቄውን አጥብቀ እንደገፉበት ነግሮኛል፡፡

የኑፋቄው መጽሐፍ

የቤተ ክህነቱ የችግር ዓይነት በመቀነስ ፈንታ እየጨመረ ሄዶ የነባሩ ሊቃውንት ጉባኤ አባላት ወደ ተለያየ የቤተ ክህነቱ የሥራ ክፍል እንዲበተኑ ተደረገ፡፡ እሱን ተከትሎ ደግሞ አዲስ በተቋቋመ "የሊቃውንት" ቡድን የተጠና ነው የተባለለት "የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት ሥርዓተ አምልኮትና የውጪ ግንኙነት" የተሰኘው መጽሐፍ የቤተክርስተያኒቱ የሊቃውንት ጉባኤ ሳይመረምረውና ይሁንታውን ሳይሰጥ በጥር ወር ፲፱፻፹፰ ዓ. ም. ታትሞ በገበያ ላይ ዋለ፡፡

መጽሐፉን ያዘጋጁት ፮ ጳጳሳትና ፲፩ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሊቃውንት ናቸው ቢባልም መጽሐፉ ብዛት ባላቸው ስሕተቶች የተሞላ ነበረ፡፡ ሃይማኖትን በተመለከተ እንኳን ከአንድ በላይ አንድም ስሕተት ቢሆን ሊያስከትል የሚችለውን መዘዝ ከማንም በላይ ይገነዘብ የነበረው አባቴ የሊቃውንት ጉባኤ አባላት እጃችን እስከ ሌለበት ድረስ ምን ቸገረኝ ብሎ አልተቀመጠም፡፡

አሁን በየሰዉ እጅ የሚገኘው የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ሲተረጎም ከኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቀኖና ውጪ የሆኑ፥ በግዕዙ መጽሐፍ ቅዱስ የሌሉ፥ ሌሎች የሃይማኖት ክፍሎች በሚመቻቸው መንገድ የተተረጎሙ የስሕተት ትምህርቶች ታትመው ሲወጡ በኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር ውስጥ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ወክለው የነበሩ አባላት ነበሩ፡፡ እነዚያው ሰዎች "የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትና ሥርዓተ አምልኮትና የውጪ ግንኙነት" በተሰኘው መጽሐፍ ዝግጅት ላይ መሠየማቸው ሲታይ በመጽሐፉ ውስጥ የሰፈሩት ስሕተቶች ሆን ተብለው የተደረጉ ናቸው? ወይስ በአጋጣሚ ነው ?የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ ከባድ አልነበረም፡፡ በአጋጣሚ የተደረገ ስሕተት ነው ቢባል እንኳ ከጉዳዩ ክብደት አንጻር እጅግ ከፍተኛ የሆነ ጥንቃቄ የሚያስፈልገው ነገር ከመሆኑ የተነሣ እንደ ከባድ ጥፋት የሚቈጠር ስሕተት ነበረ፡፡

በአማርኛ ቋንቋ በተጻፈው መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በትርጉም ስም በገቡ ፎርዋጆች ምክንያት ተሰናክለው ከእናት ቤተ ክርስቲያን ወጥተው የቀሩ ወገኖች ብዛት ሲታሰብ እንዲህ ዓይነቱን ድርጊት ችላ ብሎ ለማለፍ የሚቻል አልነበረም፡፡

አባቴ ያኔ በወጣትነቱ "መች ተለመደና ከተኩላ ዝምድና" በተባለው መጽሐፉ የተሟገተላት፥ ዶ/ር አባ አየለ ተክለ ሃይማኖት የተባሉ ካቶሊካዊ መነኩሴ በስመ መመረቂያ ጽሑፍ ሲቀብሩ የነበረውን መርዝ ከነስንኮፉ ነቅሎ የጣለላት ቅድስቲቱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በገዛ ልጆቿ በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ ስትዋረድ ማየቱ ክፉኛ እንገበገበው፤ አሳዘነው፡፡ እግሩ አዲስ አበባን ከረገጠ ጊዜ ጀምሮ በጥብቅ ሲፈራውና ሲጠላው የነበረው ኢትዮጵያውያን የራሳቸውን ጥለው የሌላ ለማንሣት የመታተራቸው ነገር እንዲህ ገሃድ ወጥቶ ርትዕት የተባለችው ታላቂቱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን በገዛ ልጆቿ ክሕደት ሲፈጸምባት ከጊዜው ደርሶ በማየቱ ይሰማው የነበረውን ሀዘንና ሕመም መግለጥ የምችልበት ቋንቋ የለኝም፡፡ እንባ አልቆበት ከተጎዳ ዓይኑ እኸ እየፈሰሰ ቀንና ሌሊት ሲያለቅስ ያየሁበት ሁኔታ ግን አንድም ቀን ከሕሊናዬ ወጥቶ አያውቅም፡፡

በወቅቱ ለነበረው የቤተ ክህነት አሠራር እንደ ባይተዋር ተደርጎ የተቀመጠው አባቴ ከማንኛውም የሥራ ተሳትፎ እንዳይገባ ታግዶ ነበረ፡፡ በመሆኑም በውስጣዊው የአሠራር መዋቅር ተጠቅሞ ስለ መጽሐፉ ያለውን አስተያየት የሚሰጥበት መንገድ አላገኘም፡፡ ከነበረበት ክርስቲያናዊ፣ ምሁራዊ፣ አባታዊ ኃላፊነት በተጨማሪ እንደ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት ጉባኤ ሰብሳቢነቱ በራሱ የወሰደው የህሊና ኃላፊነት ነበረበት፡፡ ይህም የቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋትና ደንቦች ከልዩ ልዩ ደራስያን የሚጻፉ የሃይማኖት ሥርዓትና ባህል ነክ ጽሑፎች ሁሉ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን መሠረተ ሃይማኖት የያዙ መሆን አለመሆናቸውን የመቆጣጠር ኃላፊነት ነበረ፡፡ እነዚህን ተደራራቢ ግዴታዎቹን ለመወጣት በወሰደው ውሳኔ በመጽሐፉ ውስጥ የተካተቱትን ሕጸጾች

ነቅሶ በማውጣት በግልጽ ተቃውሞውን አሰማ፡፡ በተለይ ጥር ፳፱ ቀን ፲፱፻፺፰ ዓ.ም. በደብረ አሚን ተክለ ሃይማኖት ቤተ ክርስቲያን ለተገኘው ሕዝብ ባቀረበው ትምህርት የመጽሐፉን ጉዳይ ለሕዝበ ክርስቲያን ግልጽ አደረገ፡፡

"የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት ሥርዓት አምልኮትና የውጪ ግንኙነት" በሚል ርእስ የታተመው መጽሐፍ የያዛቸው ስሕተቶችና የተቃወማቸው ነጥቦች ከዚህ እንደሚከተለው የተዘረዘሩ ሲሆን መጽሐፉ በተከፋፈለባቸው አርእስት መሠረት እንደሚከተለው ተዘረዝረዋል፡፡ የስሕተት ትምሕርት የያዙት ቃላት፣ ሐረጐችና ዓረፍተ ነገሮችም በሠረዝ ተለይተው ተመልክተዋል፡፡

፩ኛ) "እግዚአብሔር ወልድ ሰው የሆነበት ምክንያት"፣ በሚለው ርእስ ሥር "ሰው ሆነ ማለትም የሰውን ጠባያት፥ ነፍስንና ሥጋን በረቂቅ ባሕርዩ ተዋሕደ ማለት ነው፡፡ በዚህም የነቢያት ቃል ሁሉ ተፈጸመ፡፡" የመጀመሪያ ዕትም ገጽ ፲፯፡፡

፪ኛ) "ክብረ ቅድስት ድንግል ማርያም" በሚለው ርእስ ሥር፥ እመቤታችን በዘመኗ ከነበሩት ደናግል ተለይታ እግዚአብሔርከፈጠራት ጀምሮ በሐሳብ፥ በመናገር፥ በመሥራት ንጽሐ ጠባይ ያላደፈባት ንጽሕት ናት!" የመጀመሪያ እትም ገጽ ፳፮፡፡

፫ኛ) "የእማላጅነት ቃል ኪዳን " በሚለው ርእስ ሥር "ቤተ ክርስቲያን ስለ እመቤታችን አማላጅነትና ቃልኪዳን የምታስተምረው ፍጹም በሆነ ሐዋርያዊ ትውፊት [55]ነው፡፡" የመጀመሪያ እትም ገጽ ፴፱፡፡

[55] እንዲህ ያሉትን የስርዋጽ ቃላት አባቱ ፀቃወም የነበረው የቤተ ክርስቲያን ባለመሆናቸው ነው። አጽራረ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ ቤተ ክርስቲያኒን የእነሱ ዓላማ ማስፈጸሚያ ለማድረግ መግቢያ መንገዶቻቸው ስለሆኑ ሆነ ብለው በየመጽሐፉ ለማስገባት ይተጋሉ። ቃላቱን እነሱ በሚፈልጉት ቦታ በማስገባት በውስጥ አርበኞቻቸው በኩል በመጻፍና በማሳፍ የኑፋቄ ትምህርታቸውን ለማስፋፋት አመቺ ጊዜ ይጠብቃሉ። "የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን፣ እምነትና ሥርዓት አምልኮትና የውጪ ግንኙነት" በሚል ርእስ በታተመው መጽሐፍ ውስጥ በስርዋጽ የገባውን "ትውፊት"የሚል ቃል በተሀድሶ እምነት አራማጆችና የሚታወቀውና"እባ ሰላማ"እየተባለ የሚጠራው ድረ ገጽ ለሚያስፋፋው ሀሰተኛ ትምህርት ማጻመቂያነት እንዳዋለው ለማየት ችለናል።

፮ኛ፥ "Mystery of the trinity" በሚለው ርእስ ሥር" When we say they are three in essence, in divinity, in existence and in will we do say three Gods but one God." የመጀመሪያ እትም ገጽ ፲፩፥
፥

፯ኛ፥ "ይሁን እንጂ በኦሪየንታል ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ አብያተ ክርስቲያናት በኩል ለልዩነቱ ምክንያት ሆኖ የቆየው ይህ የምስጢረ ሥጋዌ ትምህርት ሆኖ እያለ በምሥራቅ ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት በኩል ቤተ ክርስቲያን ለሁለት እንድትከፈል ምክንያት የሆነው በቃላት የአገላለጽ ልዩነት እንጂ በሁለቱም በኩል የተዋሕዶው መሠረት እምነት አንድ መሆኑ ተጠቅሶ ወደፊት ወደ አንድነት ሊያመጣ የሚችል የጋራ ውይይት መድረክ እንዲከፈት ተደረገ፡፡" በምዕራፍ ፳፯ በመጀመሪያው እትም ገጽ ፻፳ በሁለተኛው እትም ገጽ ፻፴፭፡፡

"በጉባኤያቱ ሁሉ የኬልቄዶን ውግዘት መነሻ ምክንያቶች በጥልቅ ተመርምረዋል፡፡ በመጨረሻም በቻምቤዚ ከህዳር ፩ - ፯ ቀን ፲፱፻፹፮ ዓ. ም. እኤአ በተደረገው ጉባኤ በምስጢረ ሥጋዌ ስለ ክርስቶስ ተዋሕዶ የሚሰጠው ትምህርት ልዩነት በሁለቱም ወገኖች የቃላት አገባብ እንጂ የእምነት አለመሆኑን ተገንዝበናል፡፡" ስለዚህም አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ በአሁኑ ጊዜ ከመራራቅ ይልቅ መቀራረብ፤ ከመለያየት ይልቅ በአንድነት መተሳሰብና መረዳዳት ጊዜው የሚጠይቀው መንፈሳዊና ማኅበራዊ ግዴታ ከመሆኑም በላይ በሁለቱ አብያተ ክርስቲያናት መካከል የነበረው የምስጢረ ሥጋዌ ትምህርትልዩነት ከሚወገድበት ደረጃ ላይ እንዲህ ከተደረሰ በእምነትና በሥርዓት ከሚመስሉዋት አኃት አብያተ ክርስቲያናት ጋር በአንድነት መክሮ ወደፊት በሚደረገው ጉባኤ አንድ አካል ሁለት ባሕርይ በተዋሕዶ ከማለት ይልቅ ያለመከፋፈል ያለመነጣጠል ያለመጠፋፋት ያለመለወጥ ከሁለት አካል አንድ አካል፥ ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ በተዋሕዶ (አሐዱ ባሕርይ ዘእግዚአብሔር ቃል ሥግው) በሚለው እምነት ከአንድነት ደረጃ ላይ ቢደርስ ቤተ ክርስቲያናችን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የመቀራረቡን

አሳብ የማትቃወም መሆኗን ታረጋግጣለች፡፡"[56] በመጀመሪያው ዕትም ገጽ ፻፲ እንዲሁም በሁለተኛው እትም ገጽ ፻፵፮፡፡

ጥር ፳፬ ቀን ፲፱፻፹፰ ዓመተ ምሕረት በአባቱ አማካይነት የተላለፈውን መልእክትና ተቃውሞ ምእመናን በመደገፋቸው በተለይ መጋቢት ፪ ቀን ፲፱፻፹፰ ዓ.ም. ለተቃውሞ የወጡ ምእመናንና የቤተ ክህነት ሠራተኞች መጽሐፉ በነባሩ ሊቃውንት ጉባኤ እንዲመረመር ጠይቀዋል፡፡ እቶ ተክሌ ገብረ ሥላሴ የተባሉ ሰው ያስተባበሯቸው ብዛት የነበራቸው የቤተ ክህነት ሠራተኞች በሰልፉ ተገኝተው የነበረ ሲሆን ከመጽሐፉ በተጨማሪ በወቅቱ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደርና ሌሎች ጉዳዮች ላይ የነበሯቸውን ቅሬታዎችም በዚሁ አጋጣሚ አቅርበዋል፡፡

የሊቃውንቱ ጉባኤ ሊቀ መንበርና በማንኛውም ቀኖናዊ ጉዳይ ላይ ግንባር ቀደም ተጠያቂ የነበረው አባቴ ላቀረበው ተቃውሞም ሆነ ለምእመናኑ እግዚአታ የቤተ ክህነቱ መሪዎች የሰጡት ምላሽ በመንፈሳዊ አመለካከት የተመራ አልነበረም፡፡ ይልቁንም የተቃውሞ ድምፅ ያሰሙትን ሊቃውንትና ምእመናን የሚቃወም ሰልፍና ጉባኤ በማደራጀት የተሠራውን ጥፋት የመሸፋፈንና ተቃዋሚ ሊቃውንትንና ምእመናንን የሚዘልፍና የሚያዋርድ መግለጫ እስከ ማውጣት የደረሰ ነበረ፡፡ የተቃውሞ ሰልፉን አስመልክቶ ፓትሪያርኩ ለአዲስ ዘመን ጋዜጣ በሰጡት ቃለ መጠይቅ መጽሐፉ ምንም ዓይነት ችግር እንደ ሌለበት አስታውቀው የተዘጋጀውም በታወቁ ሊቃውንት መሆኑን ገልጠዋል፡፡ ዜና ቤተ ክርስቲያን የተባለው የቤተ ክርስቲያኒቱ ልሳን የእሳቸውን ቃለ መጠይቅ ተከትሎ መጋቢት ፲፮ ቀን ፲፱፻፹፰ ዓ. ም. ባወጣው ጽሑፍ መጽሐፉ ምንም ስሕተት እንደ ሌለው አስተማምኖ ጻፈ፡፡

[56] የተሠመረባቸውን መልእክቶች ካነበቡ በኋላ ስለ ኢኩሜኒዝም የሮማ ቤተ ክርስቲያን የምታራምደውን ከቋም በማገናዘብ የራስን ፍርድ መስጠት ይቻላል፡፡

"ውሃ ቢያንቅ በምን ይውጡ፣ ምላጭ ቢያብጥ በምን ይበጡ" እንደ ተባለው ምሳሌያዊ አነጋገር ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት የተባሉት ፓትሪያርክና የቤተ ክርስቲያን ልሳን የተባለው ዜና ቤተ ክርስቲያን ያዋጁን በጆሮ ሊያደርጉት ሁኔታው ያበላሿቸው ምእመናን በየቦታው ባገኙት አጋጣሚ ሁሉ ብሶታቸውንና ቁጣቸውን ገለጹ፡፡

ቤተ ክህነቱም እውነቱን በግልጽ አውጥቶ ስሕተትን ከማመን፣ ከማረምና ስለ ሃይማኖታቸው ተቆርቁረው ተቃውሞ ያሰሙትን ከማረጋጋት፤ ይልቅ ስሕተትን የመደባበቅ ሥራውን በረታበት፡፡ አባቴ ነጥብ በነጥብ ነቅሶ ከተቃወማቸው ስሕተቶች አብዛኛው ታርሞው መጽሐፉ እንደገና የታተመ ሲሆን ስተለደረገው ለውጥ ከቤተ ክህነት ምንም ዓይነት መግለጫ አልተሰጠበትም፡፡

የሃይማኖቱን ጉዳይ በከፍተኛ ጥንቃቄና ትኩረት በሚመለከተው ሕዝብ ዘንድ የተፈጠሩ ቅሬታዎችን በሰከነ መንገድ ማስረዳትና ተፈጠረ የተባለውን ስሕተት ማረም ወይም ሁኔታውን በግልጽ ማስረዳት የቤተ ክህነቱ ሥራ ነበረ፡፡ሆኖም ግን ይህ ባለመፈጸሙ በተዋሕዶ መድኃኔ ዓለም፣ በልደታ፣ በእስጢፋኖስ፣ በዮሐንስ አብያተ ክርስቲያን የታየው የምእመናን ተቃውሞ ታይቷል፡፡

የኢትዮጵያ ምእመን በአባቶች ፊት ራሱን በፍጹም ትሕትና የሚጥል እንደ መሆኑ መጠን በጊዜው የተፈጠረው እንግዳ ባህል አጅግ አሳዛኝና አሳሳቢ ሆኖበት ነበረ፡፡ ይህን ጉዳይ አስመልክቶበአንድ ወቅት የታሪክ መምህርና ተመራማሪ ለነበሩትለክቡር ፕሮፌሰር ታደሰ ታምራት "ጦቢያ" እየተባለ ይጠራ የነበረው መጽሔት ጥያቄ አቅርቦላቸው ነበረ፡፡ ፕሮፌሰር ለመጽሔቱ ሲመልሱ፤

"በወቅቱ የተከበረ የአመራር ሰፍራ የነበራቸው የሊቃውንት ጉባኤ ሊቀ መንበር ያላቸውን ተቃውሞ ለሕዝብ በይፋ ሲገልጹ የተሰጠው መልስ ክርስቲያናዊ የሰላም መንፈስ ያለው ቢሆንና ቀጣይ ውይይት ቢያስከትል ኖሮ ሁኔታውን መቆጣጠር በተቻለ ነበር፡፡ መጀመሪያውኑ እሳቸው ችግሩን ለሕዝብ በይፋ ሊገልጹ የተገደዱት ከውስጥ ተከባብሮ

የመወያየት ሥርዓት አለመኖሩንና ሃይማኖትን ያህል ነገር በሚመለከት እንኳ በሥልጣን ግፊት የመወሰን ባህል እየዳበረ መሄዱን ያመላክታል፤" ነበር ያሉት፡፡ [57] ተቃውሞ የቀረበበት መጽሐፍ የዋንታዊትና ብሔራዊት ቤተ ክርስቲያንን እምነት ለዓለም ለማስተዋወቅ ተብሎ የተዘጋጀ እንደመሆኑ መጠን ከፍተኛ ጥንቃቄ ሊደረግለት ይገባ እንደነበረ የማይታበል ሃቅ ሆኖ ሳለ በአዘጋጆቹ በራሳቸው እንደበት ሳይቀር ስሁተት እንዳለው ታምኖበት ነበረ፡፡

በአባቴ የሕይወት ታሪክ ላይ ጥናታዊ ጽሑፍ ያቀረበው አማረ ላቀ በጽሑፉ ላይ እንደገለጸው ፤ "የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት ሥርዓት አምልኮትና የውጪ ግንኙነት" በሚል ርእስ በታተመው መጽሐፍ ውስጥ ስለ ተገኙት ስሕተቶች የሲኖዶስ አባላት የሆኑት አቡነ ገብርኤልና አቡነ ቶማስ እንዲሁም ከመጽሐፉ አዘጋጆች አንዱና አሁን ለተቋቋመው የሊቃውንት ጉባዔ ሰብሳቢ የነበሩት መጋቤ ብሉይ ሰይፈ ሥላሴ የሰጡትን አስተያየት እንደሚከተለው አስፍሮታል፡፡

መጽሐፉን አዘጋጅተዋል ከተባሉት ፮ ሊቃነ ጳጳሳት አንዱ የሆኑት አቡነ ገብርኤል "መጽሐፉ በተደጋጋሚ ታርሟል፡፡ ነገርግን ስሕተት ተገኝቶበት፡፡" ብለው ስሕተት መኖሩን ያመኑ ሲሆን "ውስጡ ደባ አለበት፡፡" ያሉት ደግሞ አቡነ ቶማስ ነበሩ፡፡ከመጽሐፉ አዘጋጆች አንዱየነበሩት መጋቤ ብሉይ ሰይፈ ሥላሴ ደግሞ "ስሕተቱ የተፈጠረው በትርጉም ወቅት ነው" የሚል አስተያየት ሰጥተዋል፡፡

ፀያፅልዋም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተ ክርስቲያን ቀኖና ውስጥ ከፍተኛ ክብር የሚሰጣት እመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም "የውርስ ኃጢአት አለባት" ብለው በማመንና በማሳመን ረገድ ቅመሰሳይ አቋም የነበራቸው ሰዎች በመጽሐፉ ውስጥ የፈጠሩት ስሕተት ተራ የትርጉም ስህተት ነው ብሎ ለመቀበል እንኳን በአባቴ ደረጃ ለነበረ መንፈሳዊ አባት ቀርቶ ተራ ሰውም ቢሆን ከእንጉል የዋህነት የዘለለ

[57]ጦቢያ መጽሔት ቅጽ ፮ ቁጥር ፲፡ ፲፱፻፺ ዓ.ም.

ትርጉም ሊኖረው የሚችል አልሆነም፡፡ ከዚህም በተጨማሪ "በወስድኩ የዓይኔ ብርሃን ፈንታ ዕውቀትን ስጠኝ" ብሎ በመለመኑ ዕውቀትን ከእግዚአብሔር የተቀበለው አባቴ ከመንፈሳዊ ጸጋ ጋር በተባበረለት ዕውቀቱ በቅድስት ቤተ ክርስቲያን ላይ እየተሸረበ የነበረውን ሴራ ከሁሉ ቀድሞ አየው፡፡ እይቶም ዝም አላለም ተቃወመው፡፡

አማረ ላቀ በመመረቂያ ጽሑፉ ላይ እንደ ገለጠው ልዩ የሊቃውንት ጉባኤ መሰየም ለምን እንዳስፈለገ ለማወቅ ከመጽሐፉ አዘጋጆች አንዱ የነበሩትን መጋቤ ብሉይ ሰይፈ ሥላሴን ጠይቋቸው ነበር፡፡ እሳቸውም "አለቃ አያሌው ታምሩ መጻሕፍትን በመመርመር ረገድ እጅግ በጣም ጥብቅ ናቸው፡፡ ጥብቅ የሆነውን ምርመራ ያላለፉ መጻሕፍትን ለኅትመት እንዲቀርቡ በፍጹም አይፈቅዱም፡፡ ልዩ የሊቃውንት ጉባኤ የተቋቋመውም የመጽሐፉን ሕትመት ለማፋጠን ነው፤" የሚል መልስ ሰጥተዋል፡፡

የዚህን መጽሐፍ ዝግጅት አስመልክቶ መግለጫ ከሰጡ መሐል ሊላው የቅዱስ ሲኖዶስ አባል አቡነ ገብርኤል ነበሩ፡፡ እሳቸውም መጽሐፉን ካዘጋጁ ፮ ጳጳሳት አንዱ ሲሆኑ ጋዜጣ[58] ላይ ባወጡት ጽሑፍ "በአገር አቀፍና በዓለም አቀፍ ደረጃ ቤተ ክርስቲያንን በእጅጉ ያስነቀፈ ከሁለት ዓመት በፊት በሁለት ቋንቋ የታተመው የሃይማኖትና የቀኖና መጽሐፍ በእንግሊዘኛው ክፍል ገጽ ፲፩ እግዚአብሔር በመለኮትና በባሕርይ ሦስት ተብሎ ተጽፎ መውጣቱ ብዙ ውግዘትን ያስከተለ በመሆኑ በአስቸኳይ ይታረም፤ ታርሞ ከሆነም ደግሞ በቂ ማብራሪያ በሬዲዮ፥ በቴሌቪዥንና በጋዜጣ ይነገር፡፡ ቀደም ብሎ የታተመው መጽሐፍም ተሰብስቦ እንዲቃጠል ይደረግ፤" በማለት ተማጽኖ አቅርበው ነበር፡፡

[58] መብሩክ ጋዜጣ፤መስከረም ፳፪ ቀን ፲፱፻፺፯ ዓ. ም.